

СРЕДЊОРОЧНИ ПЛАН ПОСЛОВНЕ СТРАТЕГИЈЕ И РАЗВОЈА

ЈАВНОГ ПРЕДУЗЕЋА „ВОДОКАНАЛ“ БЕЧЕЈ

ЗА ПЕРИОД 2022-2026

JP Vodokanal

У Бечеју, октобар 2022. године

САДРЖАЈ

1. Профил предузећа	4
1.1. Статус предузећа, правна форма и власничка структура	4
1.2. Делатности од општег интереса поверене јавном предузећу „Водоканал“ Бечеј.....	4
1.3. Право коришћења средстава у јавној својини и вредност укупног капитала	4
2. Законодавни и стратешки оквир на националном и локалном нивоу	5
2.1. Преглед основних прописа од већег утицаја на пословање јавног предузећа „Водоканал“ Бечеј.....	5
2.2. Националне стратегије у областима деловања јавног предузећа „Водоканал“ Бечеј	8
2.3. Стратегија развоја општине Бечеј.....	8
2.4. Просторни и урбанистички планови	8
2.5. Друга релевантна стратешка документа	8
3. Правци развоја и унапређења водоснабдевања у општини Бечеј	9
3.1. Достигнути ниво развоја, показатељи и индикатори развоја развоја водоснабдевања у општини Бечеј	9
3.1.1. Водоснабдевање у Бечеју	9
3.1.2. Водоснабдевање у Бачком Петровом Селу	9
3.1.3. Водоснабдевање у Бачком Градишту	10
3.1.4. Водоснабдевање у Радичевићу	10
3.1.5. Водоснабдевање у Милешеву	10
3.1.6. Водоснабдевање у Пољаницима	10
3.1.7. Одвођење и пречишћавање отпадних вода	11
3.1.8. Одвођење атмосферских вода	12
3.2. Циљеви и приоритети у развоју водоснабдевања у општини Бечеј	13
3.3. Кључне активности потребне за достизање циљева и приоритета	14
3.3.1. Водоснабдевање у Бечеју	14
3.3.2. Водоснабдевање у Бачком Петровом Селу.....	15
3.3.3. Водоснабдевање у Бачком Градишту	15
3.3.4. Водоснабдевање у Радичевићу.....	15
3.3.5. Водоснабдевање у Милешеву.....	16
3.3.6. Водоснабдевање у Пољаницама	16
3.3.7. Одвођење и пречишћавање отпадних вода	16
3.3.8. Одвођење атмосферских вода	16
3.3.9. Развој информационог система у функцији оптимизације и праћења учинака	17
3.3.10. Јачање кадровског капацитета	19
4. Унапређење рада и организације предузећа	20
4.1. Унапређење система управљања, руковођење и организације на нивоу Предузећа	20
4.2. Линије руковођења, надзора и контроле	20

4.3. Увођење стандардизованих процедура (ИСО).....	20
4.4. Базе података, интегрални информациони систем, ГИС технологија и системи аутоматског генерисања извештаја	21
5. Кадровска политика и план запослености	23
5.1. Тренутно стање	23
5.1. Оптимална структура и број радника.....	26
5.2. Стручно способљавање кључних кадрова на нивоу средњег менаџмента и уско специјализованих профила	27
5.3. Обезбеђење кадрова за ангажовање на сезонским или другим повременим пословима	27
6. Политика цена основних комуналних услуга.....	28
6.1. Цене комуналних услуга на нивоу покрића свих трошкова	29
6.2. Део цене услуга намењен за развој	31
6.3. Примена принципа „једна услуга - једна цена“	33
6.4. Границе приступачности просечног рачуна у односу на реалну куповну моћ становништва	35
7. Пројекције прихода и расхода у периоду 2022-2026	36
8. Оквирни план инвестиција и инвестициона политика	39
8.1. Структура потребних капиталних улагања и оквирна процена вредности ових улагања	39
8.2. Инвестиције у нова возила, механизацију и опрему у функцији побољшања вршења делатности	41
9. Мере за реализацију средњорочног плана	43
9.1. Мере предвиђене годишњим програмом пословања за 2022. годину	43
9.2. Циљане вредности и оквири за реализацију на средњи рок.....	43

1. Профил предузећа

1.1. Статус предузећа, правна форма и власничка структура

Јавно предузеће „Водоканал“ Бечеј **основано је** Одлуком Скупштине општине Бечеј, дана 29.09.1989. године. **Правни положај и статус** Предузећа регулисан је оснивачким актом, тј. Одлуком о усклађивању одлуке о оснивању јавног предузећа „Водоканал“ Бечеј и Статутом. Последње измене оснивачког акта, ради усклађивања са Законом о јавним предузећима, извршене су дана 24.11.2016. године, односно дана 23.02.2017. године. Предузеће послује у **правној форми** „јавно предузеће“. Општина Бечеј је једини и искључиви власник Предузећа са уделом у власништву над капиталом од 100%.

1.2. Делатности од општег интереса поверене јавном предузећу „Водоканал“ Бечеј

Јавно предузеће „Водоканал“ Бечеј основано је ради обављања следећих **комуналних делатности** које су, Законом о јавним предузећима и Законом о комуналним делатностима, означене и дефинисане као **делатности од општег интереса**:

- 1) Снабдевање водом за пиће,
- 2) Пречишћавање и одвођење атмосферских и отпадних вода.

Поред наведених комуналних делатности Предузеће обавља и **пратеће (споредне) делатности** које су, једним делом, у функцији обављања основних комуналних послова, а другим делом се нуде и пружају на слободном тржишту.

1.3. Право коришћења средстава у јавној својини и вредност укупног капитала

Књиговодствена вредност капитала, са којим Предузеће располаже и послује на дан 31.12.2021. године, износи **321.151.492,37 динара**. Вредност уплаћеног *новчаног дела основног капитала* уписаног код АПР-а, као надлежног регистрационог тела износи *100,00 РСД*, док *неновчани део основног капитала у АПР-у није регистрован*.

Од средстава, која су по Закону о јавној својини означена као средства у јавној својини, Предузеће у функцији обављања поверених делатности **користи и одржава**, у функционалном стању, следеће **комуналне објекте**:

- Пословне просторије тј. седиште управе Предузећа,
- Погон за производњу воде за пиће у Бечеју, са припадајућим бунарима, бунари у насељеним местима у општини,
- Водоводна мрежа у Бечеју, као и у насељеним местима у општини,
- Погон за пречишћавање отпадних вода у Бечеју,
- Главну црпну станицу и остале црпне станице у Бечеју,
- Канализациона мрежа отпадних вода у Бечеју,
- Канализациона мрежа атмосферских вода у Бечеју и у насељеним местима.

2. Законодавни и стратешки оквир на националном и локалном нивоу

2.1. Преглед основних прописа од већег утицаја на пословање јавног предузећа „Водоканал“ Бечеј

Основни пропис којим су уређене комуналне делатности је Закон о комуналним делатностима. Последње измене и допуне овог Закона извршене су 07.12.2018. године ("Сл. гласник РС", бр. 88/2011, 104/2016 и 95/2018), а овим Законом ближе се дефинишу све комуналне делатности као делатности од општег интереса, начин њиховог обављања, финансирање, као и друга питања од значаја за задовољавање комуналних потреба становништва и других корисника услуга.

Како Предузеће послује у правној форми “јавно предузеће” на њега се у пуној мери односе и одредбе Закона о јавним предузећима ("Сл. гласник РС", бр. 15/2016 и 88/2019), објављеног дана 25.02.2016. године, са изменама и допунама од 13.12.2019. године, а који као системски закон настоји да стање у свим јавним предузећима унапреди у три сегмента:

- у сегменту управљања и руковођења,
- у сегменту стратешког и текућег планирања,
- у сегменту контроле пословања јавних предузећа.

Предузеће, у смислу Закона о буџетском систему ("Сл. гласник РС", бр. 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013 - испр., 108/2013, 142/2014, 68/2015 - др. закон, 103/2015, 99/2016, 113/2017, 95/2018, 31/2019, 72/2019, 149/2020, 118/2021 и 118/2021 - др. закон), није ни директни ни индиректни корисник буџетских средстава, али као корисник јавних средстава потпада под укупну регулативу која проистиче из овог такође системског прописа, а који предвиђа одређена ограничења која се као таква неизоставно и неизбежно односе на пројекцију пословања у наредним годинама, а односе се на:

- ограничење новог запошљавања и додатног радног ангажовања које је на снази до 31.децембра 2023. године.

Поред поменутих прописа, код пројекције пословања Предузећа свакако су од значаја и секторски прописи који регулишу област конкретне комуналне делатности, у које спадају:

- Закон о водама,
- Закон о планирању и изградњи,
- Закон о рударству и геолошким истраживањима,
- Правилник о класификацији и категоризацији резерви подземних вода и вођењу евиденције о њима ("Сл. лист СФРЈ", бр. 34/79),
- Одлука о утврђивању националног програма заштите животне средине ("Сл. гласник РС", бр. 12/2010),

као и општи прописи који се примењују и на сва друга активна привредна друштва:

- 1) Прописи којима се уређују облигациони односи:

- Закон о облигационим односима ("Сл. лист СФРЈ", бр. 29/78, 39/85, 45/89 - одлука УСЈ и 57/89, "Сл. лист СРЈ", бр. 31/93, "Сл. лист СЦГ", бр. 1/2003 - Уставна повеља и „Сл. гласник РС“, бр. 18/2020).

2) Прописи из области финансија и рачуноводства:

- Закон о рачуноводству ("Сл. гласник РС", бр. 73/2019 и 44/2021 – др. закон),
- Закон о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама ("Сл. гласник РС", бр. 119/2012, 68/2015, 113/2017, 91/2019, 44/2021, 44/2021 - др. закон, 130/2021 и 129/2021 - др. закон),
- Закон о утврђивању максималне зараде у јавном сектору ("Сл. гласник РС", бр. 93/2012),
- Закон о заштити корисника финансијских услуга ("Сл. гласник РС", бр. 36/2011 и 139/2014),
- Закон о буџетском систему ("Сл. гласник РС", бр. 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013 - испр., 108/2013, 142/2014, 68/2015 - др. закон, 103/2015, 99/2016, 113/2017, 95/2018, 31/2019, 72/2019, 149/2020, 118/2021 и 118/2021 - др. закон),
- Закон о буџету Републике Србије ("Сл. гласник РС", бр. 110/2021),
- Закон о финансирању локалне самоуправе ("Сл. гласник РС", бр. 62/2006, 47/2011, 93/2012, 99/2013 - усклађени дин. изн., 125/2014 - усклађени дин. изн., 95/2015 - усклађени дин. изн., 83/2016, 91/2016 - усклађени дин. изн., 104/2016 - др. закон, 96/2017 - усклађени дин. изн., 89/2018 - усклађени дин. изн., 95/2018 - др. закон, 86/2019 - усклађени дин. изн., 126/2020 - усклађени дин. изн., 99/2021 - усклађени дин. изн. и 111/2021 - др. закон),
- Уредба о буџетском рачуноводству ("Сл. гласник РС", бр. 125/2003, 12/2006 и 27/2020),
- Уредба о начину и контроли обрачуна и исплате зарада у јавним предузећима ("Сл. гласник РС", бр. 27/2014),
- Уредба о примени међународних рачуноводствених стандарда за јавни сектор ("Сл. гласник РС", бр. 49/2010 и 63/2016),
- Правилник о условима и начину јавног објављивања финансијских извештаја и вођењу регистра финансијских извештаја ("Сл. гласник РС", бр. 142/2020).

3) Порески прописи:

- Закон о пореском поступку и пореској администрацији ("Сл. гласник РС", бр. 80/2002, 84/2002 - испр., 23/2003 - испр., 70/2003, 55/2004, 61/2005, 85/2005 - др. закон, 62/2006 - др. закон, 63/2006 - испр. др. закона, 61/2007, 20/2009, 72/2009 - др. закон, 53/2010, 101/2011, 2/2012 - испр., 93/2012, 47/2013, 108/2013, 68/2014 и 105/2014, 91/2015 - аутентично тумачење, 112/2015, 15/2016, 108/2016, 30/2018, 95/2018, 86/2019, 144/2020 и 96/2021),
- Закон о порезима на имовину ("Сл. гласник РС", бр. 26/2001, "Сл. лист СРЈ", бр. 42/2002 - одлука СУС и "Сл. гласник РС", бр. 80/2002, 80/2002 - др. закон, 135/2004, 61/2007, 5/2009, 101/2010, 24/2011, 78/2011, 57/2012 - одлука УС, 47/2013, 68/2014 - др. Закон, 95/2018, 99/2018 - одлука УС, 86/2019, 144/2020 и 118/2021),
- Закон о порезу на додату вредност ("Сл. гласник РС", бр. 84/2004, 86/2004 - испр., 61/2005, 61/2007, 93/2012, 108/2013, 6/2014 - усклађени дин. изн. и 68/2014 - др. закон, 142/2014, 5/2015 - усклађени дин. изн., 83/2015, 5/2016 - усклађени дин. изн., 108/2016, 7/2017 - усклађени дин. изн., 113/2017, 13/2018 - усклађени дин. изн., 30/2018, 4/2019 - усклађени дин. изн., 72/2019, 8/2020 - усклађени дин. изн. и 153/2020),
- Закон о порезу на добит правних лица ("Сл. гласник РС", бр. 25/2001, 80/2002, 80/2002 - др. закон, 43/2003, 84/2004, 18/2010, 101/2011, 119/2012, 47/2013, 108/2013 и 68/2014 - др. закон, 142/2014, 91/2015 - аутентично тумачење, 112/2015, 113/2017, 95/2018, 86/2019, 153/2020 и 118/2021).

4) Прописи којима се уређују јавне набавке:

- Закон о јавним набавкама ("Сл. гласник РС", бр. 91/2019),
- Правилник о садржини конкурсне документације у поступцима јавних набавки („Службени гласник РС“, бр. 21/21),
- Правилник о садржини конкурсне документације у поступцима јавних набавки – стављен ван снаге („Службени гласник РС“, бр. 93/20),
- Правилник о поступку отварања понуда („Службени гласник РС“, бр. 93/20),
- Правилник о утврђивању општег речника набавке („Службени гласник РС“, бр. 93/20),
- Правилник о утврђивању садржине стандардних образаца за објављивање огласа о јавној набавци преко Портала јавних набавки („Службени гласник РС“, бр. 93/20),
- Упутство о начину слања и објављивања огласа о јавној набавци („Службени гласник РС“, бр. 93/20),
- Упутство за коришћење Портала јавних набавки („Службени гласник РС“, бр. 93/20).

5) Прописи из области радног права:

- Закон о раду ("Сл. гласник РС", бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 - одлука УС, 113/2017 и 95/2018 – аутентично тумачење),
- Закон о доприносима за обавезно социјално осигурање ("Сл. гласник РС", бр. 84/2004, 61/2005, 62/2006, 5/2009, 52/2011, 101/2011, 7/2012 - усклађени дин. изн., 8/2013 - усклађени дин. изн., 47/2013, 108/2013, 6/2014 - усклађени дин. изн., 57/2014, 68/2014 - др. закон и 5/2015 - усклађени дин. изн., 112/2015, 5/2016 - усклађени дин. изн., 7/2017 - усклађени дин. изн., 113/2017, 7/2018 - усклађени дин. изн., 95/2018, 4/2019 - усклађени дин. изн., 86/2019, 5/2020 - усклађени дин. изн., 153/2020, 6/2021 - усклађени дин. изн., 44/2021, 118/2021 и 10/2022 - усклађени дин. изн.),
- Закон о запошљавању и осигурању за случај незапослености ("Сл. гласник РС", бр. 36/2009, 88/2010, 38/2015, 113/2017, 113/2017 - др. закон и 49/2021),
- Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом ("Службени гласник РС", бр. 36/09, 32/13 и 14/2022),
- Уредба о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава ("Сл. гласник РС", бр. 159/2020),
- Уредба о интерном конкурсима ("Сл. гласник РС", бр. 17/2016),
- Уредба о шифарнику радних места ("Сл. гласник РС", бр. 48/2018),
- Посебан колективни уговор за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије ("Сл. гласник РС", бр. 30/2021),
- Посебан колективни уговор за јавна, јавна комунална и друга комунална предузећа општине Бечеј („Сл. лист општине Бечеј“ бр. 10/2021).

6) Прописи из области заштите права потрошача:

- Закон о заштити потрошача ("Сл. гласник РС", бр. 88/2021),
- Стратегија заштите потрошача за период 2019-2024. године ("Сл. гласник РС", бр. 93/2019),
- Решење о образовању савета за заштиту потрошача ("Сл. лист АП Војводине", бр. 5/2005).

7) Други општи прописи из области заштите и безбедности на раду, противпожарне заштите и др.:

- Закон о безбедности и здрављу на раду ("Сл. гласник РС", бр. 101/2005, 91/2015 и 113/2017),

- Закон о заштити од пожара ("Сл. гласник РС", бр. 111/2009, 20/2015, 87/2018 и 87/2018 - др. закони),
- Уредба о здравственој заштити радника ("Сл. гласник РС", бр. 4/2000).

2.2. Националне стратегије у областима деловања јавног предузећа „Водоканал“ Бечеј

- Национална стратегија за апроксимацију у области животне средине за Републику Србију ("Сл. гласник РС", бр. 80/2011),
- Национална стратегија одрживог развоја ("Сл. гласник РС", бр. 57/2008).

2.3. Стратегија развоја општине Бечеј

- Стратегија локалног одрживог развоја општине Бечеј 2013 - 2020 ("Сл. лист општине Бечеј", бр. А12/2013 – ревидирани текст).

2.4. Просторни и урбанистички планови

- Просторни план општине Бечеј ("Сл. лист општине Бечеј", бр. 3/2012),
- План генералне регулације насеља Бечеј ("Сл. лист општине Бечеј", бр. 14/2015).

2.5. Друга релевантна стратешка документа

- Ревидирана фискална стратегија за 2022. годину са пројекцијама за 2023. и 2024. годину ("Сл. гласник РС", бр. 106/2021),
- Стратегија управљања водама на територији Републике Србије до 2034. године ("Сл. гласник РС", бр. 3/2017),
- Стратегија заштите потрошача за период 2019 – 2024. године ("Сл. гласник РС", бр. 93/2019),
- Стратегија заштите података о личности ("Сл. гласник РС", бр. 58/2010).

3. Правци развоја и унапређења водоснабдевања у општини Бечеј

Основне функције Предузећа у оквиру поверених делатности су везане за **стабилно и квалитетно задовољавање комуналних потреба** становништва и других корисника комуналних услуга на територији општине Бечеј. У том погледу, **у наредном петогодишњем периоду**, пословање и развој предузећа треба у што већој мери усмерити, у правцу

- (1) **повећања степена доступности комуналних услуга,**
- (2) **веће поузданости и стабилности код пружања комуналних услуга,**
- (3) **бољег квалитета пружених услуга** по захтевима корисника и европским стандардима.

3.1. Достигнути ниво развоја, показатељи и индикатори развоја развоја водоснабдевања у општини Бечеј

3.1.1. Водоснабдевање у Бечеју

Објекти постројења за пречишћавање пијаће воде (ПППВ) изграђени су 1986. године и чине га: аератор, филтерска станица, резервоар, пумпна станица, трафо станица са дизел агрегатом, командна зграда са хидрофорском станицом и остале инфраструктурне додатне јединице. Уређај за дезинфекцију воде (Оксихлороген) је инсталиран 2016. године. Капацитет аератора и филтерске станице је 260 лит/сек. Пумпна станица сирове воде је димензионисана на капацитет од 530 лит/сек од којих је 420 лит/сек тренутно инсталирано.

Испоручена вода у 2021. години је, **100% физичко-хемијски и 98,1% микробиолошки**, одговарала критеријумима **Правилника о исправности воде за пиће**. Тренутна расположива количина воде са 21 активних бунара, збирног капацитета од око 95-99 лит/сек, задовољава потрошњу у зимском периоду уз 24-часовни рад свих бунара. Испад било ког бунара повлачи за собом увођење рестрикције у водоснабдевању града у виду смањивања притиска у одређеним временским интервалима.

Количина произведене воде у 2021. години износи 2.870.574м³ (просечно 91 лит/сек), док је за технолошки процес пречишћавања и испирања водоводне мреже потрошено око 150.000 м³ воде.

Дезинфекција воде у Бечеју се врши са Оксихлором, произведеним на лицу места електролизом разблаженог раствора индустријске соли и омекшане воде.

3.1.2. Водоснабдевање у Бачком Петровом Селу

Бачко Петрово Село се снабдевало водом из новог изворишта са 2 бунара беле воде. Повремено при већој потрошњи у функцији је артешки бунар ВЗ-9. Тренутна расположива количина воде задовољава потрошњу у зимском периоду, али при већој потрошњи воде због неадекватне водоводне мреже могу настати проблеми са притиском у водоводној мрежи.

Количина произведене воде у 2021. години износи 388.701 м³. Количина фактурисане воде је 259.383 м³ воде, док количина нефактурисане воде износи 33,27%.

Вода је, што се тиче квалитета, **100% физичко-хемијски неисправна** (амонијак, гвожђе, утросак КМНО₄, арсен) и **84,6% микробиолошки исправна**, сходно критеријумима Правилника о квалитету воде за пиће. Дезинфекција воде се врши гасним хлором.

3.1.3. Водоснабдевање у Бачком Градишту

Бачко Градиште се снабдева са **три бунара** тзв "беле" воде, при чему тренутна расположива количина воде задовољава потребне количине током целе године. **Количина произведене воде** у 2021. години је 295.29 м³. Фактурисано је 164.633 м³ воде док количина нефактурисане воде износи 44,22%.

Вода је, што се тиче квалитета, **86,1% физичко-хемијски неисправна** (амонијак, арсен) и **86,1% микробиолошки исправна**, сходно критеријумима Правилника о квалитету воде за пиће. Дезинфекција воде се врши Оксилором. Бунар Б-3 и Б-4 поседује сопствене уређаје за производњу мешовитог дезифектанта, док се на бунар Б-1-1 Оксилор транспортује са Фабрике воде из Бечеја.

3.1.4. Водоснабдевање у Радичевићу

Радичевић се снабдева са **два бунара**, која раде наизменично по пола месеца. Тренутна расположива количина воде задовољава потребне количине и у летњем периоду. **Количина произведене воде** у 2021. години је 70.625 м³. Фактурисано је 61.293 м³ воде. Губици тј. нефактурисана вода износи 13,21%. За дезинфекцију воде се користи мешовити дезифектант тј. Оксихлор произведен на фабрици воде у Бечеју.

Што се тиче квалитета воде, иста је 100% физичко-хемијски неисправна (боја, мутноћа, амонијак и гвожђе,) а микробиолошки 95,8% исправна, по Правилнику о квалитету воде за пиће.

3.1.5. Водоснабдевање у Милешеву

Милешево се снабдева са **три "бела" бунара**, од којих бунар Б-1 је главни и даје 94,3% од испоручене воде, Б-2 ради само при већој потрошњи, а Б-3 се укључује само ако дође до квара на бунару Б-1. Тренутна расположива количина воде задовољава потребне количине и у летњем периоду. **Количина произведене воде** у 2021. години је 74.386 м³. Фактурисано је 43.003 м³ воде док 42,19% износи нефактурисана вода.

Вода је, што се тиче квалитета, **100% физичко-хемијски неисправна** (боја, мутноћа, гвожђе и манган) и **95,8% микробиолошки исправна**, по Правилнику о квалитету воде за пиће. За дезинфекцију воде корисити се мешовити дезифектант тј. Оксихлор који се производи на фабрици воде у Бечеју.

3.1.6. Водоснабдевање у Пољаницима

Пољаница се снабдева са **једног “белог” бунара**. Постоје два стара бунара као резерве: Б-2 са дубинском пумпом (исправна) и Б-1 са клипном пумпом (неисправна). **Количина произведене воде** у 2021. години је 13.237 м³. Фактурисано је 7.203 м³ воде док 46% износи нефактурисана вода.

Вода је, што се тиче квалитета, **100% физичко-хемијски неисправна** (боја, мутноћа, гвожђе и манган) и **79,2% микробиолошки исправна**, по Правилнику о квалитету воде за пиће. Неопходно је најмање једном месечно испирање комплетне водоводне мреже због велике концентрације гвожђа и талога. За дезинфекцију воде користи се мешовити дезинфектант тј. Оксихлор који се производи на фабрици воде у Бечеју.

3.1.7. Одвођење и пречишћавање отпадних вода

Институционално бављење каналисањем и пречишћавањем отпадних вода у насељу Бечеј **има традицију од скоро 50 година**. Својим просторно-планским документима насеље се определило за сепаратни систем каналисања. Сходно овоме, предвиђена је канализациона мрежа отпадних вода са постројењем за пречишћавање и одвојена канализациона мрежа атмосферских вода. Канализација изграђена у прошлости у центру насеља није изведена у духу каснијег опредељења сепаратног карактера каналисања. Ове деонице канализације **имају карактер мешовитог или ткз. општег система каналисања (атмосферске и отпадне воде заједно)**.

На канализацију отпадних вода прикључени су следећи продуценти отпадних вода у насељу:

- становништво (индивидуалне зграде и зграде колективног становања),
- установе (јавни објекти, васпитно-школски објекти, спортски и рекреативни објекти, објекти културе, продавнице, мањи угоститељски објекти, социјалне установе, пијаце и др.),
- мала привреда и занатство,
- индустрија.

Канализациона мрежа отпадних вода је **изграђена у обиму од око 50 км**, што приближно чини око **47% укупних потреба**. На изграђеној канализацији **постоји 4.447 прикључака**, што одговара око **50%-ном прикључењу становништва**. С обзиром на резултате пописа становништва из 2011. године, ово одговара броју становника од око 9.574. Интензитет изградње нове канализационе мреже, односно повећање броја прикључених становника у протеклих неколико година је у порасту.

Прикљученост индустрије је 100%. Посебно значајна индустрија је **фабрика "Сојапротеин"**, која је и данас у интензивној фази развоја, и, у зависности од производње количине њихових отпадних вода, исти имају удео од 25-30% од укупног дотока на **постројењу за пречишћавање отпадних вода** (у наставку текста: ППОВ). Због нефункционисања технолошке опреме на линији муља, у току је сагледавање стања ППОВ, тј. санација и ревитализација појединих објеката и опреме система за пречишћавање отпадних вода, као и комплетна реконструкција и доградња ППОВ-а.

Са становишта **реализације инвестиција**, на пољу одвођења и пречишћавања отпадних вода, **за период 2017-2022**, наводи се следеће:

- Изградња канализације отпадних вода у деловима улица Новосадска, Милоша Бугарског, Петефи Шандора, Републиканска, Дожа Ђерђа, Танчић Михаља, Димитрија Туцовића, Јована

Поповића, Војвођанских бригада, Вујице Живанчева, Ади Ендре, Зилахи Лајоша и Партизанске у Бечеју,

- Изградња колектора канализације отпадних вода у улици Стевана Којића и Ђуре Јакшића, Сунђелићева и Републиканска у Бечеју,

- Изградња гараже и магацина на ППОВ у Бечеју,

- Санација и доградња Главне црпне станице у Бечеју,

- Набавка елабората и пројекта за изградњу канализације отпадних вода у Малом рити,

- Изградња канализације отпадних вода и црпне станице у индустријској зони у Бечеју – прва фаза,

-Израда пројектно техничке документације за Изградњу канализације отпадних вода у деловима ул. Спасоје Стејића, Ивана Ђирића, Браће Тице, Милоша Бугарског, Танчић Михаља, Републиканске, Ђуре Ускоковића, Пеце Ференца, Уроша Предића, Ударничка и Зилахи Лајоша у Бечеју.

3.1.8. Одвођење атмосферских вода

По важећим планским документима канализациони систем у Бечеју је сепаратни, али у стварности је присутан сепаратни и мањим делом мешовити систем канализације. Канализацију атмосферских вода чине отворени земљани канали и зацењена канализација.

Реципијент сувишних атмосферских вода је Мртва Тиса Медењача, која се налази северно од Бечеја. Из овог акумулационог простора се вода евакуише у Тису **црпном станицом Ц-3**, која је изграђена код тз. "жуће куће". Евакуација сувишних вода такође се врши и помоћу **црпне станице Ц-2**, код старе бродске преводнице **на каналу ОКМ - ДТД**. До ове пумпне станице сувишне атмосферске воде стижу каналом К-5.2, кроз део насеља Бечеја - Доњи парк. Из дела насеља Бечеја, који припада сливу ОКМ - ДТД, а може да се гравитационо одводњава, вишак атмосферских падавина се упушта у поменути канал поред моста на каналу.

Једна мања црпна станица за атмосферске воде је изграђена у улици Ковач Ференца у Новом Селу, и помоћу те црпне станице вода се из отвореног канала пребацује у зацењену атмосферску канализацију у улици Спасоје Стејића, односно даље у канализацију у улици Хове Фриђеша и даље у отворени канал на вашаришту, те преко канализације у улици Срете Главашког до Мртва Тисе са уливом код старог отпада.

Условна **покривеност** Бечеја **канализационом мрежом атмосферских вода** износи **око 50%** од планиране површине за канализацију, предвиђене другом Ревизијом Идејног пројекта канализације атмосферских вода из 1989. године (Грађевински факултет Суботица, Институт за хидротехнику, бр. пројекта ЕХ-3225-6). Ову процену треба условно схватити јер се односи на простор са којег се могу одвести сувишне атмосферске воде до крајњег реципијента (водопријемника), путем изграђених зацењених канализација, отворених канала и црпних станица, односно постоји могућност проширења - изградњом канализација нижег реда.

Изграђеност зацењене атмосферске канализације у Бечеју износи **око 31%**, тј. од укупно пројектованих зацењених канала у дужини од 82.252 м изграђено је 25.644 м. Од изграђених зацењених канализација и отворених канала, **један део није у функционалном стању**, што је последица нередовног одржавања **услед недостатака финансијских средстава** у последњих 10 година. Наиме, постојећи Идејни пројекат канализације атмосферских вода из 1989. године (Грађевински факултет Суботица, Институт за хидротехнику, бр. пројекта ЕХ-3225-6) представља основ за развој канализационе мреже по синхронизованом систему.

Канализациона мрежа на територији Бечеја је грађена у претходном периоду по систему угрожености подручја од штетног дејства сувишних вода, са правилним техничким приступом. Први пројекти на нивоу целог грађевинског подручја су направљени пре 60 година, а од тада више пута су преиспитани и дорађени, односно задња ревизија је направљена 1989. године. Правила грађења атмосферске канализације су дефинисана у Генералном плану Бечеја.

Постоји општинска регулатива тј. **Одлука о јавној атмосферској канализацији** (Сл. лист бр. 11 од 28.09.2011.) и, у складу са одлуком, Правилник о техничким условима за прикључење објеката на јавну канализацију атмосферских вода (Сл. лист бр. 14 од 30.12.2011.). Старање о канализационој мрежи Одлуком о јавној атмосферској канализацији је поверено јавном предузећу „Водоканал“ Бечеј и Водопривредном предузећу „Средња Бачка“ са седиштем у Бечеју, али без обезбеђења сталног извора финансирања редовног и инвестиционог одржавања и разрађеног стандарда одржавања који би омогућио сигурно функционисање система атмосферске канализације. Одржавање канализације се **не врши редовно** и јавне службе нису потпуно опремљене за редовно одржавање, у делу организације редовног превентивног одржавања и у делу потребне опреме. За редовно одржавање канализације више десетина година нису обезбеђена довољна финансијска средства. Углавном су била ангажована **само интервентна средства на нивоу да се отклоне препреке-проблеми хаваријског типа** (загушења на систему или замена дотрајалих црпних агрегата и слично).

Неправилни поступци корисника канализације, као што је упуштање отпадних вода у зацељену атмосферску канализацију и отворене канале, изазивају велике проблеме у смислу **загађења животне средине** и компромитују правилно одабрана техничка решења система атмосферске канализације.

Проблеми евакуисања сувишних атмосферских вода на појединим угроженим местима су решавани *“као једино могуће решење”* упуштањем **атмосферских вода у фекалну канализацију**, што изазива преоптерећење фекалне канализације и изливање исте на најнижим местима система, стварање великих успора у функционисању фекалне канализације на појединим нижим деоницама (на пример насеље Мали рит), односно и на главном фекалном колектору (улица Радивоја Симића) и црпним станицама, а као посебан проблем истиче се велики поремећај у функционисању ППОВ-а.

У **насељима** општине Бечеј *одвођење атмосферских вода је решено отвореним земљаним каналима и улијајућим јарковима*. Велики проблем представља **дугогодишње неодржавање** истих, због чега је систем одвођења атмосферских вода најчешће делимично или потпуно у нефункционалном стању. Велики проблем представља **непостојање система канализације отпадних вода** у насељима, јер често несавесни мештани испуштају садржаје септичких јама у уличне земљане канале који, не само да представљају извор загађења, него због исталожених материја у потпуности онемогућују одвођење атмосферских вода. Присутна је и **појава подизања цевастих пропуста испод колских прилаза**, од стране грађана, да се заштите од дотока садржаја септичких јама у канал испред својих кућа. *Овим несавесним радњама мештани у потпуности онемогућују функционисање система атмосферске канализације.*

3.2. Циљеви и приоритети у развоју водоснабдевања у општини Бечеј

У планском петогодишњем периоду, Предузеће планира да се развија, у складу са циљевима стратешких аката и законским одредбама, у следећим оквирима:

Табела број 1. Циљеви и приоритети у развоју водоснабдевања у општини Бечеј, у периоду од 2022. године до 2026. године

ИНДИКАТОР БЕЧЕЈ	СРЕДЊОРОЧНИ ВРЕМЕНСКИ ИНТЕРВАЛ				
	2022. година	2023. година	2024. година	2025. година	2026. година
Степен доступности услуге – испорука чисте воде	99%	99,5%	100%	100%	100%
Изградња-замена водоводне/канализационе мреже	1км/5км	1км/5км	1км/5км	1км/5км	1км/5км
Планирани обим производње воде за пиће [лит/сек]	92	95	100	105	110
Планирани обим производње воде за пиће [м3]	2.901.312	2.932.848	2.932.848	2.964.384	2.964.384
Планирана фактурисана количина воде за пиће [м3]	1.276.577	1.349.110	1.407.767	1.482.192	1.571.124
Планирани ниво губитака [%]	56%	54%	52%	50%	47%

3.3. Кључне активности потребне за достизање циљева и приоритета

3.3.1. Водоснабдевање у Бечеју

Неопходно је сваке године **избушити нове бунаре** и вршити **ревитализацију постојећих бунара**. Поступак ревитализације сноси изванредан ризик, али ако се не ради, због изражене атрофије бунара полако би, један по један, испадали из система експлоатације. Треба постићи виши ниво бунарских капацитета, како би Предузеће располагао са 15-20% резервне количине сирове воде, да би се избегло смањивање притиска у водоводној мрежи због недовољне количине воде и да повремено има могућности за обуставу рада појединих бунара. Такође неопходно је одрадити санацију објекта црпне станице на фабрици воде са заменом електромоторних вентила и застарелог цевовода ДН 400 мм, санацију цурења на филтерским пољима у филтер станици, као и замену дотрајалих подземних високонапонских каблова на водозахвату.

Потребно је континуално радити и **издвајати средства за смањивање губитака воде у водоводној мрежи**, јер су губици у сталном порасту и далеко изнад прихватљивог нивоа и европског стандарда. **Губитке би требало смањити на максимално могући ниво од 25%-30%**. У правцу смањења губитака, првенствено треба радити на замени старе дистрибутивне мреже цевоводима који задовољавају све техничке карактеристике у погледу пречника и врсте материјала. Такође, треба радити на зонирању водовodne мреже, мерењу по зонама, проналажењу цурења, проналажењу илегалних прикључака и све то евидентирати и пратити помоћу ГИС софтвера.

Поред текућег одржавања и замене застареле опреме, потребно је кренути у правцу **стварања регионалног или општинског водовода**. Повезивањем насељених места на регионални систем водоснабдевања, обезбедило би се квалитетно и континуално водоснабдевања домаћинства и индустрије. **Фабрика воде има довољан капацитет прераде и дистрибуције физичко-хемијски и микробиолошки исправне воде за пиће за целу општину Бечеј са насељеним местима**. За изградњу општинског и/или регионалног водовода, било би потребно изградити додатне бунарске капацитете, потисне цевоводе, резервоаре и бустер (пумпне) станице. Током 2007. године израђене су прве анализе и прорачуни који су веома детаљно описани у раду: „Претходна студија оправданости са генералним пројектом унапређења квалитета воде и водоводних система за општину Бечеј - израду финансирао: Министарство науке и образовања Немачке, ТЗW, ДВГW, Министарство привреде Републике Србије - израдио: Ехтинг, ИК Цоунсултинг“.

3.3.2. Водоснабдевање у Бачком Петровом Селу

Главни приоритет водоснабдевања у насељу Бачко Петрово Село јесте изградња магистралне водоводне мреже и **обезбеђење квалитетне пијаће воде**. У том правцу, средњорочним планом се предвиђа:

- Изградња магистралне водоводне мреже,
- Изградња нове адекватне уличне водоводне мреже и
- Набавка уређаја за дезинфекцију воде са производњом мешовитог дезифектанта на месту потрошње

3.3.3. Водоснабдевање у Бачком Градишту

Ради повезивања водоснабдевања Бачког Градишта на регионални (или општински) водовод, како би се становништву обезбедила квалитетна вода за пиће, средњорочним планом предвиђају се **активности на улагању и осавремењивању постојећег система водоснабдевања** под чиме се првенствено *подразумева изградња даљинског надзора над управљањем бунарима, уградња електромагнетних мерача протока на свим бунарима, видео надзор над бунарима, ревитализација бунара, замена неадекватне водоводне мреже са новим инсталацијама као и одржавање спољашњости и унутрашњости хидрофорских кућица, хидрофора и шахтова бунара*.

3.3.4. Водоснабдевање у Радичевићу

Ради повезивања система водоснабдевања Радичевића на регионални (или општински) водовод, како би се становништву обезбедила квалитетна вода за пиће, средњорочним планом предвиђа се **улагање и осавремењивање постојећег система водоснабдевања**, под чиме се првенствено подразумева *уградња фреквентних регулатора на бунар А (9.2кW 9-7лит/сек) и бунар Б (7,5 кW 8-5 лит/сек) да би се исти заштитили од хидрауличних удара, пескарења и како би се смањило утрошак електричне енергије*. Такође, *предвиђене инвестиције у периоду од 2022-2026 године* односе се на уградњу електромагнетних мерача протока, успостављање даљинског надзора над управљањем бунарима као и текуће одржавање у смислу малтерисања и кречења хидрофорских и бунарских шахтова.

3.3.5. Водоснабдевање у Милешеву

Ради повезивања система водоснабдевања Милешева на регионални (или општински) водовод или изградње постројења за пречишћавање воде како би се становништву обезбедила квалитетна вода за пиће, средњорочним планом **предвиђа се улагање и осавремењивање постојећег система водоснабдевања** под чиме се првенствено *подразумева* уградња фреквентних регулатора на бунарима Б-2 и Б-3. Такође, *предвиђене инвестиције у периоду од 2022-2026 године* односе се на уградњу електромагнетних мерача протока на свим бунарима, уградњу аутоматских дозирних системе за Оксихлор, успостављање даљинског надзора над управљањем бунара, израду видео надзора над бунарима, као и на текуће одржавање у смислу ограђивања бунара, малтерисања и кречења хидрофорских и бунарских шахтова.

3.3.6. Водоснабдевање у Пољаницама

Ради повезивања система водоснабдевања Пољанице на регионални (или општински) водовод или изградње мини постројења за пречишћавање воде, како би се становништву обезбедила квалитетна вода за пиће, средњорочним планом **предвиђа се улагање и осавремењивање постојећег система водоснабдевања** под чиме се првенствено *подразумева* уградња фреквентног регулатора на бунар Б-3. Такође, *предвиђене инвестиције у периоду од 2022-2026 године* односе се на уградњу електромагнетног мерача протока на бунар, уградњу аутоматског дозирног системе за Оксихлор, успостављање даљинског надзора над управљањем бунара, израду видео надзора над бунарима као и на текуће одржавање у смислу ограђивања бунара, малтерисања и кречења хидрофорских и бунарских шахтова.

3.3.7. Одвођење и пречишћавање отпадних вода

Циљеви и приоритети у развоју одвођења и пречишћавање отпадних вода у општини Бечеј за плански период од 2022-2026 године су **проширење постојеће канализационе мреже** изградњом недостајућих магистралних колектора, црпних станица те секундарне и терцијалне канализационе мреже. Самим тим, постиже се и **повећање броја корисника ових услуга**. До завршетка комплетне реконструкције и доградње ППОВ-а потребно је постојећу опрему одржавати у функционалном стању.

Јавно предузеће "Водоканал" ће и у будућности континуално израђивати **пројектну техничку документацију** за проширење канализационе мреже, те у сарадњи са општином Бечеј конкурисати за финансијска средства код надлежних секретаријата, министарстава и фондова а за неопходне инвестиције. Потребно је у наредном петогодишњем периоду припремити и потребну **инвестициону документацију за реконструкцију и санацију ППОВ-а** у Бечеју и пронаћи начин финансирања за ову велику и врло битну инвестицију у општини.

Резултати горе наведених циљева ће се позитивно одразити на пословање предузећа, на задовољство и повећање стандарда грађана, као и на смањење загађења подземних вода и земљишта.

3.3.8. Одвођење атмосферских вода

Управљање и одржавање јавне атмосферске канализације реализује се кроз редовно одржавање, инвестиционо одржавање, ванредно одржавање и хитне интервенције. Финансирање ове делатности на основу **члана 7. Одлуке о јавној атмосферској канализацији** (Сл. лист бр. 11 од 28.09.2011.) обезбеђује Општина Бечеј, из буџета или из других извора, при чему се иста користе у складу са **годишњим програмом** који се доноси до 31. децембра текуће године за наредну годину и који садржи врсту, обим и динамику радова, као и висину средстава потребних за његову реализацију.

За редовно одржавање канализације атмосферских вода, више десетина година, **нису обезбеђена довољна финансијска средства**, односно углавном су била ангажована само интервентна средства на нивоу да се отклоне препреке-проблеми хаваријског типа (загушења на систему или замена дотрајалих црпних агрегата и слично) а садашњој ситуацији нагомилани проблеми намећу потребу да се прво **санира садашње стање у циљу довођења система у потпуно функционално стање** а касније треба на нивоу годишњих планова одржавања обезбедити спремност и функционалну сигурност постојећег система атмосферске канализације.

Предуслов за успешно и квалитетно вршење услуге одвођења атмосферских вода је **проналажење трајног модела финансирања** ове делатности, јер је у претходним годинама ова делатност понекад финансирана директно из општинског буџета, а у неким годинама није било предвиђених средстава за ову делатност. Не може се очекивати да Предузеће трошкове одржавања **финансира из цене воде одвођења и печишћавања отпадних вода**, јер то није одрживо у будућем периоду. Потребно је да се финансијска средстава сваке године предвиђају у буџету општине или да се уведе накнада за грађане и привреду за ову врсту делатности. За инвестирање у развој-проширење система атмосферске канализације једина финансијска средства представљају **средства из буџета општине Бечеј, који се најчешће суфинансирају преко конкурса** код покрајинских и републичких фондова. Наиме, Предузеће поседује израђену пројектно-техничку документацију за неколико најугроженијих локација са којом ће се, у сарадњи са општином Бечеј, аплицирати на актуелним конкурсима ради прикупљања неопходних средстава. Потребно је обратити пажњу и израдити потребну документацију за накнадно проширене зоне грађевинског реона, као што су делови Индустриске зоне или део Малог рита, Мала босна, да се плански решавају проблеми са атмосферским водама, тј. да се изради концепција техничког решења за целу територију проширења, како би се систем правилно могао проширити. У случају промене намене неке урбанистичке целине - као што је будућа локација бање на Тиси у Бечеју, потребно је такође предвидети недостајућу инфраструктуру за одвођење атмосферских вода која може да се уклапа у постојеће техничко решење.

У насељима општине Бечеј у наредном петогодишњем периоду морају се задржати изграђени отворени канали и упијајући јаркови што захтева адекватно одржавање у функционалном стању.

3.3.9. Развој информационог система у функцији оптимизације и праћења учинака

Постојећи информациони систем са којим располаже Предузеће, односно у којем се одвијају његови производни и финансијски процеси, назива се Пословни Интегрисани Информациони Систем – **ПоИС**.

ПоИС је софтверски пакет који има модуларну структуру, што га чини веома флексибилним системом. **ПоИС** се састоји од следећих **модула**:

1. Означавање чинилаца пословања (Главни шифарници)
2. Главна књига
3. Благајничко пословање
4. Аналитичко књиговодство
5. Материјално књиговодство
6. Погонско (трошковно) књиговодство
7. Робно књиговодство (производно/трговинско)
8. Финансијска оператива са вирманисањем
9. Фактурисање услуга
10. Обрачун камата
11. Основна средства
12. Обрачун зарада
13. Кадровска евиденција
14. Обрачун и наплата комуналних услуга
15. Пореско књиговодство
16. Евиденција тужби
17. Малопродаја
18. Ситан инвентар
19. Планирање и одржавање
20. Путни налози
21. План и анализа

Од расположивих 21 модула, Предузеће оперише са 12 модула у свом пословању. **Опште предности** ПоИС-а, које су потврђене током рада у њему, би биле:

- Модеран дизајн
- Интегралност и поузданост у раду
- Конзистентан приступ кориснику
- Флексибилно и једноставно увођење
- Дистрибутивни унос докумената
- Модуларност и независност од обима података
- Могућност коришћења на различитом хардверу
- Могућност коришћења на различитим оперативним системима
- Могућност коришћења на различитим database системима:
  - ORACLE
  - SQL Сервер
  - Информих

ПоИС је направљен тако да **крајњи корисник не мора имати велико информатичко знање**. Форме које служе за унос података сличне су оригиналним папирним документима са којих се врши обухват података. У раду са ПоИС-ом не мења се начин уноса података тј мења се само алат (оловка и папирни документ замењују се тастатуром и формом за унос). Овим се добија на брзини рада, тачности и ажурности унетих пословних догађаја те остаје више времена да се реалније сагледа постојеће стање и донесу квалитетније одлуке. **Интегрисаност ПОИС-а** огледа се у томе да се пословни догађај књижи само једном, на месту настанка, податак се даље тренутно преноси у оне модуле који га даље третирају чиме се избегава вишеструки унос и смањује могућност грешке при поновном уносу. Свака информација која се унесе у систем у било ком његовом делу, тренутно је расположива свим корисницима, под условом да имају одговарајући ниво овлашћења. Поред могућности штампања извештаја у стандардним форматима, ПоИС **омогућује и генерисање извештаја у спољне формате** (у ХТМЛ формату), а

такође и извоз података у МС Ексел или МС Ворд, ради додатне обраде. Та могућност је изразито корисна у ситуацији када је потребно написати писмо, меморандум, или неки други документ, извршити изузетне обрачунае, обработити податке на посебан начин, генерисати извештаје тако да могу да се поставе на интернет или да служе као комуникација е-маилом и сл. Имплементирана је и употреба QR-кода потрошачима ради олакшаног плаћања рачуна.

Такође, током рада у ПОИС-у уочени су и **одређени недостаци** у погледу интеграције и усклађивања података између модула као и немогућност брзог исправљања направљених и уочених грешака током рада. Мане су изражене и у незаокруживању комплетног тока докумената од радних налога, издатог материјала као и стања у магацину до коначног трошка и финансијског евидентирања.

У посматраном петогодишњем планском периоду развоја Предузећа, пажња ће бити усмерена на отклањање уочених недостатака постојећег информационог система како би се обезбедили поуздани и мерљиви подаци те задовољство запослених и крајњих потрошача. Наиме, **визија** се огледа у намерама да се отклоне грешке, да се прошире и обједине базе података, да се заокружи комплетна улазна и излазна документација, да се комплетира и ажурира база података о људским ресурсима, да се изврши повезивање пријаве кварова путем електронске поште и њихово отклањање и усклађеност са радним налозима, имплементација модула за израду е-фактура, као и складиштење и архивирање истих. Једноставно, да се **ниво прилагођености Интегрисаног Информационог Система, ПОИС, у односу на потребе Предузећа, доведе на ниво од 100%.**

3.3.10. Јачање кадровског капацитета

Мере којима ће се јачати кадровски капацитети, у посматраном петогодишњем периоду од 2022. године до 2026. године, су:

- 1) Замена кадрова услед природног одлива новим стручним кадровима кроз квалитетан и транспарентан процес селекције и регрутације кадрова,
- 2) Веће ангажовање руководиоца служби и осталих запослених на увођењу новозапослених кадрова у посао,
- 3) Увођење пробног рада и формирање комисија за оцену успешности запосленог на пробном раду,
- 4) Професионализација постојећих кадрова путем едукације и стручног усавршавања запослених,
- 5) Доквалификација и преквалификација постојећих кадрова,
- 6) Сарадња са средњошколским установама на територији општине Бечеј кроз исказивање потреба за кадровима и спровођење стручне праксе ученика у Предузећу,
- 7) Увођење система зарада по радном учинку, система оцењивања запослених и система награђивања и бенефита,
- 8) Унапређење система управљања, руковођења и организације на нивоу Предузећа,
- 9) Унапређење линије руковођења, надзора и контроле,
- 10) Увођење стандардизованих процедура, образаца и система интерне комуникације и хијерархијског извештавања, као и система надзора над спровођењем истих.

4. Унапређење рада и организације предузећа

Управа Предузећа се у планском период **мора усредсредити, осим на технички аспект, и на финансијски аспект**, односно на побољшање финансијског учинка, кроз унапређење рада и организације Предузећа, односно и на увођење основних пословних принципа:

- 1) Унапређењем система управљања, руковођења и организације на нивоу Предузећа,
- 2) Унапређењем линије руковођења, надзора и контроле,
- 3) Увођењем стандардизованих процедура,
- 4) Унапређењем базе података, интегралних информационих система, GIS технологија, и система аутоматског генерисаног извештаја.

4.1. Унапређење система управљања, руковођење и организације на нивоу Предузећа

У складу са стратешким документима и законским прописима на нивоу Републике Србије и АП Војводине, као и смерницама Светске асоцијације водовода (IWA) и Асоцијације водовода подунавских земаља (IAWD), потребно је путем Оснивача **обезбедити професионалну и стручну аутономност у управљању, руковођењу и организацији Предузећа.**

То подразумева *обезбеђење стручности и компетентности Надзорног одбора и руководства* Предузећа приликом њиховог избора, примену *савремених метода менаџмента* у оперативнима и развојним активностима планирања, извештавања, изградње и одржавања система као и *унапређење организације у циљу процесног организовања*, обима и квалитета услуга у циљу задовољења очекивања и потреба корисника услуга.

4.2. Линије руковођења, надзора и контроле

Потребно је **обезбедити самосталност – независност линија руковођења, надзора и контроле**, у циљу објективизације постављања, реализације и контроле реализације стратешких и оперативних циљева и активности свих процеса рада у Предузећу. Ови нивои морају бити јасно организационо разграничени.

Циљ успостављања овако јасне разграничавајуће линије је да се добију *подаци о успешности процеса рада, ризицима и мерама за побољшање и отклањање недостатака.*

Неопходно је **имплементирати и применити системе** Бенчмаркинга, Асет Менаџмента – Управљања инфраструктурним средствима, Контролинга и друге савремене менаџерске алате.

4.3. Увођење стандардизованих процедура (ИСО)

Предузеће **поседује НАССР сертификат** (Систем безбедности хране) за производњу и дистрибуцију воде за пиће **од 2013. године.**

Имплементација Система менаџмента квалитета ISO 90001 и Система управљања заштитом животне средине ISO 14001 је од стратешког значаја за Предузеће. У складу са ISO стандардима Предузеће је углавном **дефинисало процедуре за већину процеса рада**, још 2009. године, када су започете радње око њихових увођења, **али није извршио сертификацију**. Неопходно је даље радити на његовом увођењу, усагласити садржаје свих процедура јединствено са свим неопходним елементима улаза, реализације и излаза из процеса рада и отклонити све неусаглашености.

4.4. Базе података, интегрални информациони систем, ГИС технологија и системи аутоматског генерисања извештаја

За унапређење рада и организације Предузећа у области информационих технологија, постављају се следећи **приоритети** и то средњорочно:

1. Проширивање функционалности постојећег пословног информационог система и имплементација нових могућности које систем има на располагању, и
2. Ажурирање постојеће базе података о потрошачима.

За реализацију потребно је спровести следеће **активности**:

- Установљавање и одржавање дигиталног модела инсталација електро, водоводне и канализационе мреже са припадајућим објектима;
- Установљавање и одржавање дигиталног модела потрошачких мерних места наших корисника услуга;
- Коришћење катастарске картографије земљишта и терена;
- Зонирање и подзонирање водоводне и канализационе мреже;
- Приступачност просторних и осталих података из базе података за друге апликације;
- Могућности интеграције с другим системима;
- Спајање с другим институцијама;
- Доступност корисницима, грађанима и организацијама у складу са утврђеним критеријумима и овлашћењима;
- Графичку визуелизацију комуналних објеката одређених кроз накнадно урађене апликације;
- Претраживање по бази података по задатим критеријумима и просторним областима уз графичко представљање резултата.

За све запослене који ће своје радне задатке обављати и кроз ГИС **потребна је и обука**, те је план да се иста реализује у року од пет година.

Са становишта унапређења рада и организације Предузећа, у наставку се даје **преглед показатеља и индикатора успешности пословања** Предузећа.

Табела број 2. Показатељи и индикатори успешности пословања Предузећа

ПОКАЗАТЕЉ	Краткорочно, до 2024. године	Средњорочно, до 2026. године
Укупни приходи	198.681.000	213.556.000
Укупни расходи	189.807.000	204.855.000
Укупан број запослених	65	62
Књиговодствена вредност капитала	615.310.671	615.310.671
Садашња вредност опреме	22.526.729	11.971.711
Укупне обавезе по кредитима	-	-
Укупна краткорочна потраживања ¹	51.711.649	50.677.416
Укупне краткорочне обавезе	17.576.423	17.752.187
Укупни трошкови радне снаге	96.517.190	99.412.705
Трошкови енергије	50.000.000	70.000.000
Трошкови резервних делова	521.002	671.002
Трошкови текућег одржавања	8.448.198	9.715.427
Трошкови амортизације	21.898.806	21.022.854
ИНДИКАТОРИ	Краткорочно, до 2024. године	Средњорочно, до 2026. године
Економичност (расходи/приходи)	0,96	0,96
Техничка опремљеност рада (садашња вредност опреме по запосленом)	346.565	193.092
Капитал по запосленом	9.466.318	9.924.365
Наплаћена потраживања (краткорочна потраживања у односу на годишњи приход)	0,26	0,24
Енергетска ефикасност (трошкови енергије/укупни трошкови)	0,27	0,35
Степен наплате	60%	70%
Солвентност (готовина/краткорочне обавезе)	0,76	0,76
Ликвидност (краткорочна потраживања/краткорочне обавезе)	2,95	2,86
Трошкови запослених у односу на укупне расходе	0,51	0,49
Степен задужености	-	-
Трошкови текућег одржавања у укупним расходима	0,05	0,05

¹ Потраживања на основу продаје, потраживања за камату, потраживања од запослених и остала краткорочна потраживања (ј.радови, боловање, потраживања за трошкове судског поступка).

5. Кадровска политика и план запослености

5.1. Тренутно стање

Постојећим Правилником о организацији и систематизацији радних места² у Предузећу је систематизовано 73 радна места, од чега је попуњено 67.

Послови су организационо подељени на три Сектора и, у оквиру Сектора, на 10 Служби и Погона, као на шеми која се налази у Прилогу овог документа.

Назив послова, потребна школска спрема и број извршилаца за сваки посао је приказан у табели број 3.

Табела број 3. Систематизација радних места по стручној спреми и броју извршилаца у јавном предузећу „Водоканал“ Бечеј

Редни број	НАЗИВ ПОСЛА	Потребна стручна спрема	Број извршилаца
1	Директор	VII степен; ВСС	1
2	Технички директор	VII степен; ВСС	1
3	Интерни ревизор	VII степен; ВСС	1
I	СЕКТОР ЗА ПРОИЗВОДНО – ТЕХНИЧКЕ ПОСЛОВЕ		43
I/1.	Погон за производњу воде за пиће		8
4	Главни инж. у Погону за производњу воде за пиће	VII, VI степен; ВСС, ВШС	1
5	Саветник за водоснабдевање у насељима	VII степен; ВСС	1
6	Сменовођа у Погону за производњу воде за пиће	IV, III степен; ССС	5
7	Радник на одржавању	II степен; ОШ	1
I/2.	Погон за одвођење и пречишћавање отпадних вода		14
8	Главни инж. у Погону за одвођење и пречишћавање отпадних вода	VII, VI степен; ВСС, ВШС	1
9	Саветник за контролу квалитета	VII степен; ВСС	1
10	Сменовођа у Погону за одвођење и пречишћавање отпадних вода	IV, III степен; ССС	4
11	Шеф машинског одржавања у Погону за одвођење и пречишћавање отпадних вода	IV степен; ССС	1
12	Дежурни бравар - варилац	IV степен; ССС	2
13	Руковалац на црпним станицама	II степен; ОШ	4
14	Инжењер контроле квалитета	VII степен; ВСС	1
I/3.	Служба за инвестиције и развој		3
15	Руководилац Службе за инвестиције и развој	VII степен; ВСС	1

² Правилник о организацији и систематизацији радних места, број 94/2016, донет 08.02.2016.г. а ступио на снагу 16.02.2016.г., са каснијим изменама и допунама.

Редни број	НАЗИВ ПОСЛА	Потребна стручна спрема	Број извршилаца
16	Контролор читавања	IV степен; CCC	1
17	Саветник за послове заштите и контроле	IV, III степен; CCC	1
I/4.	Служба за одржавање и инжењеринг		18
18	Руководилац Службе за одржавање и инжењеринг - овлашћено лице за ППЗ и БЗНР	VII степен; ВСС	1
19	Референт одржавања	IV степен; CCC	1
I/4.1.	Одељење Службе за одржавање за Бечеј		14
20	Водоинсталатер	IV, III степен; CCC, KB	2
21	Дежурни водоинсталатер	IV, III степен; CCC, KB	6
22	Дежурни багериста	IV,III,IIстепен; CCC,KB,ОШ	4
23	Руковалац специјалним возилом	IV, III степен; CCC, KB	2
I/4.2.	Одељење Службе за одржавање за остала насеља општине		2
24	Радник на одржавању	II степен; ОШ	2
II	СЕКТОР ЗА ФИНАНСИЈСКО КЊИГОВОДСТВЕНЕ ПОСЛОВЕ, НАПЛАТУ ПОТРАЖИВАЊА, НАБАВКУ И ЛОГИСТИКУ		22
II/1.	Служба финансијско – рачуноводствених послова		4
25	Руководилац Службе финансијско-рачуноводствених послова - Службеник за ЈН	VII степен; ВСС	1
26	Шеф рачуноводства	VI степен; ВШС	1
27	Референт финансијског књиговодства	IV степен; CCC	1
28	Референт - Ликвидатор	IV, III степен; CCC	1
II/2.	Служба читавања, наплате и продаје услуга		15
29	Руководилац Службе читавања, наплате и продаје услуга	VII, VI степен; ВСС, ВШС	1
30	Референт на аутоматској обради података	IV степен; CCC	1
31	Администратор на аутоматској обради података	IV степен; CCC	1
II/2.1.	Одељење Службе читавања и наплате у Бечеју		10
32	Референт на читавању	IV, III степен; CCC	8
33	Референт на рекламацијама	IV, III степен; CCC	1
34	Благајник	IV, III степен; CCC	1
II/2.2.	Одељење Службе читавања и наплате у Б.П.Селу и Пољаницама		1
35	Референт наплате, рекламације и благајник	IV, III степен; CCC	1
II/2.3.	Одељење Службе читавања и наплате у Бачком Градишту		1
36	Референт наплате, рекламације и благајник	IV, III степен; CCC	1
II/3.	Служба набавке и логистике		3

Редни број	НАЗИВ ПОСЛА	Потребна стручна спрема	Број извршилаца
37	Руководилац Службе набавке и логистике	VI, IV степен; ВШС, ССС	1
38	Магационер	IV, III степен; ССС	1
39	Референт одржавања возног парка	IV, III степен; ССС	1
III	СЕКТОР ЗА ПРАВНЕ, КАДРОВСКЕ И ОПШТЕ ПОСЛОВЕ		5
III/1.	Служба правних, општих и кадровских послова		2
40	Руководилац Службе правних, кадровских и општих послова	VII степен; ВСС	1
41	Администратор кадровских послова - Секретар директора Предузећа, Курир - архивар“	IV степен; ССС	1
III/2.	Служба за информационе технологије (ИТ)		3
42	Руководилац Службе за информационе технологије	VII, VI степен; ВСС, ВШС	1
43	Администратор на аутоматској обради података	IV степен; ССС	1
44	Техничар ГИС-а	VI степен; ВШС	1

Тренутно, од 67 радно ангажованих 59 лица су запослени у Предузећу, док је 8 лица радно ангажовано ван радног односа преко агенције за изнајмљивање радника.

Од 59 запослених, једно лице (директор Предузећа) је именовано лице а 58 запослених је засновало радни однос на неодређено време.

Табела број 4. Планирана квалификациона структура радника јавног предузећа „Водоканал“ за 2022. годину

Редни број	Опис	Број запослених 31.12.2022
1	мастер	2
2	ВСС	9
3	ВШС	3
4	ВКВ	0
5	ССС, 4.степен	28
6	ССС, 3.степен	14
7	НС	10
8	НК	1
УКУПНО:		67

Табела број 5. Планирана старосна структура радника јавног предузећа „Водоканал“ Бечеј за 2022. годину

Редни број	Опис	Број запослених 31.12.2022
1	До 30 година	4
2	30 до 40 година	10
3	40 до 50	11
4	50 до 60	35
5	Преко 60	7
УКУПНО:		67
Просечна старост:		50

Табела број 6. Планирана структура радника јавног предузећа „Водоканал“ Бечеј за 2022. годину према радном стажу

Редни број	Опис	Број запослених 31.12.2022
1	До 5 година	2
2	5 до 10	4
3	10 до 15	12
4	15 до 20	7
5	20 до 25	5
6	25 до 30	8
7	30 до 35	12
8	Преко 35	16
9	Преко 40	1
УКУПНО:		67

5.1. Оптимална структура и број радника

Оптимална структура и број запослених ће зависити од степена реализације пројеката - инвестиција у планираном периоду и од политике државе по питању запошљавања у јавном сектору. Тренутно је **кадровско планирање ограничено прописима:**

- одредбама Закона о буџетском систему ("Сл. гласник РС", бр. 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013 - испр., 108/2013, 142/2014, 68/2015 - др. закон, 103/2015, 99/2016, 113/2017, 95/2018, 31/2019, 72/2019, 149/2020, 118/2021 и 118/2021 - др. закон), који предвиђа одређена ограничења новог запошљавања и додатног радног ангажовања које је на снази до 31.децембра 2023. године.

Оптимално би било укупно повећање од 3% у броју запослених у наредних пет година, са акцентом на смањење удела запослених који обављају непроизводне административне и пратеће послове у укупном броју запослених. План је да се смањи број запослених референата са средњом школском спремом који обављају непроизводне административне послове и истовремено повећа број запослених који обављају послове из основне делатности Предузећа (водоинсталатери, дежурни водоинсталатери, багеристи, возачи...). Ово се може реализовати тако што ће се поједини административни послови аутсорсовати, док би се број непосредних извршилаца увећао.

Неопходно је и **побољшање старосне и квалификационе структуре запослених у корист млађих и високообразованих кадрова.** План је да се аутоматизацијом процеса смањи број запослених са нижом квалификационом структуром а повећа број запослених са високом квалификационом структуром, као и да се спроведе доквалификација или преквалификација постојећих кадрова.

Што се тиче **новог запошљавања**, Предузеће је поднело Захтев за додатно радно ангажовање за 8 радника за попуну систематизованих упражњених послова, на који се чека одговор. Очекујемо да добијемо потврдан одговор у току трећег или четвртог квартала 2022. године. За ове послове су већ ангажовани извршиоци путем ангажовања ван радног односа. Ово су радно ангажована лица која испуњавају све услове за послове на којима су радно

ангажовани, прошли су обуку, али због законских ограничења нисмо до сада били у могућности да са њима заснујемо радни однос.

Што се тиче **природног одлива запослених путем одласка у старосну пензију**, динамика ће се одвијати на начин као у табели број 7.

Табела број 7. Динамика природног одлива запослених путем одласка у старосну пензију

Степен стручне спреме	Средњорочни временски интервал					
	2022.г.	2023.г.	2024.г.	2025.г.	2026.г.	Σ
НС	0	0	0	0	0	0
ССС	3	1	1	1	0	6
ВШС	0	0	0	0	1	1
ВСС	0	0	0	0	0	0
УКУПНО:	3	1	1	1	1	7

5.2. Стручно способљавање кључних кадрова на нивоу средњег менаџмента и уско специјализованих профила

Професионализација Предузећа ће се спроводити кроз едукацију, са једне и стручно усавршавање запослених, са друге стране. Радна снага као значајан ресурс Предузећа мора бити стручна, компетентна и квалификована за обављање послова, како би се унапредио квалитет услуге, као и да би се обезбедило стварање и јачање капацитета за повећање обима услуга.

Веома је **важан сегмент рада у тимовима** и боље организације, економичности и ефикасности у раду што се такође може поправити разним едукацијама. За неопходне доквалификације запослених које обезбеђују унапређење процеса рада али и законске обавезе Предузеће је увек издвајало неопходна финансијска средства и са истом праксом ће наставити и у наредним годинама.

Посебан акценат треба ставити на неопходност **унапређења знања и вештина високоручководног и експертскоручководног кадра** у области управљања људским ресурсима (стратешко планирање, управљање људским ресурсима, интегритет, мотивација запослених, управљање променама, лидерство, итд) и у области унапређења система управљања, руковођења и организације на нивоу Предузећа - корпоративна пракса.

5.3. Обезбеђење кадрова за ангажовање на сезонским или другим повременим пословима

Што се тиче ангажовања на сезонским и привремено повременим пословима, Предузеће је у ранијем периоду ангажовало лица **за послове одржавања атмосферских канала** путем јавних конкурса за финансирање спровођења јавних радова на територији АП Војводине. Иако током 2022. године није учествовало у овим пројектима, планира се наставак ове праксе у наредном петогодишњем периоду.

6. Политика цена основних комуналних услуга

Политика цена једна је од значајних фактора у пословању јавних предузећа. **Цена пијаће воде и цена одвођења и пречишћавања отпадних вода** имају кључни утицај на то колико ће Предузеће наплатити прихода односно дате услуге се наплаћују да би се оптимизовала потрошња воде као ограниченог ресурса односно да би вода, као такав ресурс, била доступна што ширем кругу потрошача и на што дужи временски период.

Тренутно стање ценовне политике даје се у наставку кроз **приказ кретања цена за воду, канализацију и пречишћавање**, по годинама.

Табела број 8. Приказ кретања цене воде, одвођења и пречишћавања отпадних вода, у периоду 2006-2022, без ПДВ-а

Период	ДОМАЋИНСТВА				ПРИВРЕДА				Б.УСТАНОВЕ				%
	Вода	Кан.	Преч.	Σ	Вода	Кан.	Преч.	Σ	Вода	Кан.	Преч.	Σ	
2006	26,23	9,83	13,11	49,17	78,69	29,51	39,34	147,54	41,53	14,21	18,58	74,32	9,3
2007	28,20	10,57	14,09	52,86	84,59	31,72	42,29	158,60	44,64	15,28	19,97	79,89	7,5
2008	29,89	11,20	14,94	56,03	89,67	33,62	44,83	168,12	47,32	16,20	21,17	84,69	6
2009	32,28	12,10	16,13	60,51	98,84	36,31	48,42	183,57	51,11	17,50	22,86	91,46	8
01.6.10	34,22	12,83	17,10	64,15	102,65	38,49	51,33	192,47	54,18	18,55	24,23	96,96	6
01.4.11	36,20	13,57	18,09	67,86	102,65	38,49	51,33	192,47	54,18	18,55	24,23	96,96	5
2012	Није дошло до повећања цена												
01.5.13	40,00	14,90	19,90	74,80	112,92	42,34	56,46	211,72	59,60	20,41	26,65	106,66	10
2014.	Није дошло до повећања цена												
2015	Није дошло до повећања цена												
2016	Није дошло до повећања цена												
01.1.17	44,00	16,39	21,89	82,28	107,27	40,22	53,64	201,13	59,60	20,41	26,65	106,66	+10/-5
2018	Није дошло до повећања цена												
2019	Није дошло до повећања цена												
01.10.20	48,40	18,03	24,08	90,51	107,27	40,22	53,64	201,13	62,58	21,44	27,98	112,00	+10/+5
2021	Није дошло до повећања цена												
01.5.22	63,00	24,00	31,00	118,00	107,27	40,22	53,64	201,13	75,00	26,00	34,00	135,00	+31/+20

Посматрајући период 2006-2022 може се констатовати следеће: предузеће је у **десет година повећавало цене с тим да проценат повећања има тенденцију и повећавања и смањивања**, односно да у **седам година јавно предузеће није мењало цене**.

Дакле, у **2011. години**, Предузеће је добило сагласност за повећање само цена које се односе на категорију домаћинства, док **током 2012. године** није било повећања ни цене воде ни цене одвођења и пречишћавања отпадних вода, ни за једну категорију потрошача. У **2013. години** повећање цена од десет процената усвојено је одлуком Управног одбора, број 390/а, дана

05.04.2013. године а након чега је Председник Општине дао сагласност, Решењем број II-023-71/2013, дана 30.04.2013. године. Предузеће је Програмом пословања за **2014. годину** дефинисало повећање цена за 5,5%, такође за све категорије потрошача али није дошло до њиховог повећања. Даље, **ни током 2015. године ни 2016. године**, предузеће није мењало цене за комуналне услуге, јер Оснивач није одобрио захтев за њихово повећање за све категорије потрошача. **У 2017. години** одобрено је повећање цена за домаћинства за 10% односно смањење цена за привреду за 5% а све у циљу **њиховог изједначавања и достизања предложеног нивоа цена од 1,35 евра** (165,00 динара) кроз Стратегију управљања водама на територији Републике Србије а коју доноси Влада Републике Србије. Даље, **у 2018., 2019. и 2021. години** није било повећања цена. Са друге стране, **током 2020. године** дошло је до повећања цена и то цене за домаћинства су се повећале за 10% а цене за буџетске установе за 5% односно **у 2022. години** цене за домаћинства су се повећале за 31% а цене за буџетске установе за 20%. У датим годинама нису се повећавале цене за правна лица са циљем изједначавања датих цена по којима Предузеће обавља основну делатност.

Оптимална јединица мере која служи за исказивање извршених комуналних услуга испоруке пијаће воде односно услуга одвођења и пречишћавања отпадних вода јесте кубни метар (м3) при чему се фактурисање извршених комуналних услуга врши **на основу очитане потрошње на мерном месту.**

6.1. Цене комуналних услуга на нивоу покрића свих трошкова

Ако се тарифни систем за комуналне услуге може конципирати као систем који у пуној мери покрива трошкове и као систем који у одрживој мери покрива трошкове, онда **у јавном предузећу „Водоканал“**, на основу постојећег тарифног система и фактора који утичу на њега, можемо рећи да постоји **тарифни систем који у „одрживој мери“ покрива трошкове** и то ослањајући се у великој мери на принцип усаглашености цена комуналних услуга са начелом приступачности.³ Чак шта више, **у 2016. години** продајна цена за 1м3 воде у Предузећу, у висини од 40,00 динара, била је на нижем нивоу од стварних трошкова услуге, тј цене коштања у висини од 41,90 динара. Као таква, **цена воде у Бечеју имала је социјални карактер** односно изостала је компонента развоја садржана у датој цени за обављање комуналних услуга из основне делатности те постојећи ниво реализованих прихода не може да обезбеди планирани раст и развој. Наиме, постојање социјалне функције цена **излаже Предузеће заправо многим ризицима** као што су:

- неблаговремено плаћање рачуна добављачима;
- одлагање исплате зараде запосленима;
- губитак финансијске аутономије;
- проблем одговорности и пад ефикасности услуга;
- губитак менаџерске аутономије;
- финансијско и административно оптерећење локалној самоуправи, и
- предмет политичких манипулација.

Након корекције цена у 2017. години односно повећања продајне цене на ниво од 44,00 динара утврђује се да је иста и даље мања од планске цене коштања од 46,50 динара. Да би се смањила или избегла изложеност горе наведеним ризицима, потребно је **тренутни ниво цена**

³ Члан 25., став 1., тачка 4, Закона о комуналним делатностима („Сл.Гласник РС“, број 88/2011, 104/2016 и 95/2018)

довести на ниво референтне цене односно у наредном петогодишњем периоду треба планирати повећање датих цена јер би се тиме обезбедила пуна покривеност расхода приходима од продаје воде и услуга канализације.

Средњорочно посматрано, приоритет у области ценовне политике јесте **достизање јединичне цене воде за пиће** утврђене формулом из Уредбе о утврђивању методологије за обрачун цене снабдевања водом за пиће системом јавног водовода и цене сакупљања, одвођења и пречишћавања отпадних вода системом јавне канализације. Наиме, **елементи за обрачун цене снабдевања водом**, у складу са Законом о комуналним делатностима, су:

- 1) пословни расходи (ПР);
- 2) расходи за изградњу, реконструкцију и санацију објеката за снабдевање водом за пиће и набавку опреме (ИР);
- 3) добит привредног субјекта који обавља делатност снабдевања водом за пиће системом јавног водовода (Д);
- 4) накнада за коришћење воде (НК).

Од датих елемената формира се следећа формула:

$$\text{Јединична цена} = (\text{ПР} + \text{ИР} + \text{Д}/\text{КВ}^4) + \text{НК}$$

Такође, Методологијом су утврђени и **елементи за обрачун цене сакупљања, одвођења и пречишћавања отпадних вода**:

- 1) пословни расходи сакупљања, одвођења и пречишћавања отпадних вода (ПР);
- 2) расходи за изградњу, реконструкцију и санацију објеката јавне канализације и набавку опреме (ИР);
- 3) добит привредног субјекта који обавља делатност сакупљања, одвођења и пречишћавања отпадних вода системом јавне канализације (Д);
- 4) накнада за испуштenu воду (НИ);
- 5) накнада за загађивање вода (НЗ).

Од датих елемената формира се следећа формула:

$$\text{Јединична цена} = (\text{ПР} + \text{ИР} + \text{Д}/\text{КВ}) + \text{НИ} + \text{НЗ}$$

Дакле, **усвајањем методологије** за обрачун цене снабдевања водом за пиће системом јавног водовода и цене сакупљања, одвођења и пречишћавања отпадних вода системом јавне канализације **постигло би се следеће** :

1. Поштовање начела “корисник плаћа” и начела “загађивач плаћа”;
2. Цене водоснабдевања и каналисања би омогућиле покриће укупних расхода и створиле услове за позитивно пословање предузећа;
3. Разлике у ценама које постоје за различите кориснике услуга водоснабдевања и каналисања би биле елиминисане;
4. Цена воде би била економска а не социјална категорија;
5. Месечни трошкови које плаћа четворочлана породица за услуге водоснабдевања и канализације (укључујући и накнаду за коришћење и накнаду иза испуштене воде) не би били већи од 4% расположивог дохотка домаћинства;

---

⁴ Планирана количина воде која ће бити испоручена за пиће (КВ)

6. Почела би реализација циљева постављених “Стратегијом управљања водама на територији РС до 2034. године”, који се односе на успостављање економске цене воде у износу од 1,35 €/м³, у периоду од 5-6 година након њеног усвајања.

Међутим, како је корекцију цена ка референтним ценама неопходно извршити постепено, поштујући начело приступачности тарифе посебно за категорију потрошача „домаћинства“, у наставку се даје предлог средњорочног плана повећања цена воде и канализације у Предузећу:

Табела број 9. Динамика кретања цене воде за пиће и цене отпадне воде у периоду од 2022-2026, без ПДВ-а

Цена воде	Средњорочни период				
	2022.г.	2023.г.	2024.г.	2025.г.	2026.г.
Домаћинства	63,00	75,60	90,72	108,87	120,00
% корекције	-	20	20	20	11
Привреда	107,27	110,49	113,81	117,23	120,00
% корекције	-	3	3	3	3
Буџетске установе	75,00	86,25	99,19	109,11	120,00
% корекције	-	15	15	10	10
Цена канализације и пречишћавања	Средњорочни период				
	2022.г.	2023.г.	2024.г.	2025.г.	2026.г.
Домаћинства	55,00	66,00	79,20	95,04	105,00
% корекције	-	20	20	20	11
Привреда	93,86	96,68	99,58	102,57	105,00
% корекције	-	3	3	3	3
Буџетске установе	60,00	72,00	86,40	95,04	105,00
% корекције	-	20	20	10	11

Наиме, са становишта анализе цене воде за пиће и цене одвођења и пречишћавања отпадних вода⁵ које је спровео „Комдел“, **потребан раст** цене за пијаћу воду и цене за отпадну воду, а како би се елиминисали постојећи дефицити односно губици у пословању, **креће се у распону од 30% до 36%**, те без вођења активније и одговорније политике цена комуналних услуга нужно ће доћи до осетног раста датих тарифа а све са циљем очувања система водоснабдевања и побољшања квалитета пружених услуга.

6.2. Део цене услуга намењен за развој

Последице постојећих социјалних цена те ниске стопе наплате су **недовољна средства за финансирање текућег пословања и одржавање водоводног система**. Зато смо сведоци чињенице да је јединица локалне самоуправе, од 2015. године, почела да из својих изворних прихода финансира односно суфинансира инвестиционо одржавање односно капиталне пројекте како би Предузеће могло да реализује капиталне инвестиције од општег интереса за локалну заједницу.

⁵ Истраживање пословног удружења комуналних предузећа „Комдел“ у којем је учествовало 43 водоводна предузећа у Србији, Београд, септембар 2022. године, информација број 20

Наиме, корекцијом висине цене пијаће воде и цене отпадне воде створили би се предуслови за усклађеност будућег пословања Предузећа сходно пројекцијама Средњорочног плана пословне стратегије и развоја јавног предузеће „Водоканал“ Бечеј за период 2022-2026, а све у циљу реализације приоритета као што је остварење пословне добити као позитивне разлике између пословних прихода и пословних расхода. Дакле, **последњим повећањем цена, чија примена важи од 01.05.2022. године, није урачунато ни улагање у водоводну и канализациону инфраструктуру ни достизање нивоа пословне добити.** Средњорочним планом повећања односно изједначавања цена (од 2022. године до 2026. године) циљ је да Предузеће оствари добит из пословне активности, а која је у последње три године била у негативном износу. Након изједначавања цена за категорије потрошача – домаћинства и привреда, Предузеће ће тежити достизању нивоа цене за пијаћу воду од 1,35 евра. Дакле, дугорочним планом повећања цена (од 2022. године до 2031. године) може се очекивати да Предузеће **из сопствених средстава улаже у обнову сопственог система водоснабдевања.** Уз поштовање економског стандарда становништва предвиђено је да се повећање цена уводи постепено при чему се **оправданост захтева за корекцијом цена** образлаже:

- растућим ценама инпута (првенствено раст цене електричне енергије изнад планираног нивоа у 2022. години односно у наредном периоду, а потом и нагли раст цене водоводног материјала, горива и резервних делова),
- рационалним коришћењем расположивих ресурса подземних вода и бунара,
- рационалним коришћењем новчаних средстава, обезбеђивањем ликвидности и солвентности (подизање коефицијента ликвидности и приближавање оптималном нивоу)
- обезбеђивањем благовременог извршавања законских и уговорних обавеза према добављачима, банкама и осталим финансијским институцијама,
- спровођењем активности у циљу достизања одрживог развоја система,
- перманентним вршењем активности на побољшању квантитета и квалитета водоснабдевања на нивоу општине Бечеј,
- проширењем делатности Предузећа у смислу извођења радова на изградњи нове и реконструкцији постојеће водоводне и канализационе мреже и услуга према трећим лицима (правна и физичка лица),
- унапређивањем вршења делатности кроз имплементацију система квалитета ИСО 9001, ИСО 14000 и ИСО 22000,
- пројектованим порастом стопе инфлације, према Фискалној стратегији за текућу годину,
- достизање економске цене воде од 1,35 евра⁶, што индиректно има за циљ обезбеђење квалитетне воде будућим генерацијама, али и континуитет улагања у инфраструктуру са предлогом да се до 2034. године уложи 8,5 милијарди евра у побољшање инфраструктуре за водоснабдевање, канализацију и заштиту од поплава, бујица и ерозија, и
- чињеницом да Предузеће има одговарајући квалитет пијаће воде, сходно Правилнику о хигијенској исправности воде за пиће („Сл.лист СРЈ“, број 42/98 и 44/99-„Сл.Гласник РС“ број 28/2019), а на основу третмана сирове воде на фабрици воде у Бечеју (пијаћа вода којом се снабдевају потрошачи у Бечеју је 100% физичко-хемијски исправна односно 98,1% бактериолошки исправна, и као таква одговара квалитету воде којом се снабдевају потрошачи у Новом Саду, Суботици и Сомбору).

Тренутно, **о развоју система и финансирању капиталних инвестиција из цене воде**, на основу средњорочног односно дугорочног финансијског планирања, још увек се не може говорити. Уколико ЈЛС, као оснивач Предузећа, одобри предложено повећање цена воде за

⁶ Уредба о утврђивању методологије за обрачун цене снабдевања водом за пиће системом јавног водовода и цене сакупљања, одвођења и пречишћавања отпадних вода системом јавне канализације и о утврђивању критеријума за одређивање референтне цене воде, Стратегија за управљање водама до 2034.г.

пиће и цене отпадне воде по годинама, може се очекивати 100% покриће текућих трошкова те реализација одређене стопе акумулативности. Кретање ових индикатора дато је у наредној табели, број 10.

Табела број 10. Приказ динамике раста нивоа покрића текућих трошкова и стопе акумулативности

Индикатор	Краткорочно, до 2024. године	Средњорочно, до 2026. године
Степен покрића текућих трошкова	90%	100%
Планирана стопа акумулативности	0%	2,5%

Циљ стратешког планирања јесте **формирање цене** којом ће Предузеће моћи да **покрије укупне пословне расходе** и да **створи вишак** којим ће обезбедити акумулацију неопходну за финансирање планираног нивоа инвестиција предвиђених средњорочним и дугорочним планом. Потребно је направити листу приоритета улагања и временом финансирање истих обезбедити кроз постепено повећање цена комуналних услуга.

6.3. Примена принципа „једна услуга - једна цена“

Принцип „једна услуга – једна цена“, у области утврђивања цена комуналних услуга, односи на **промену досадашње праксе да за исту услугу постоје различите тарифе**. Наиме, у јавном предузећу „Водоканал“ постоје три врсте цена за исту услугу. Затечени распон у тарифама је 1:1,71 код воде за пиће односно 1:1,71 код отпадних вода. Теоретски, уједначавање тарифа међу корисницима је једноставно, али да би однос међу тарифама био 1:1 треба обратити пажњу на читав низ параметара, од којих је реална куповна моћ становништва један од значајнијих. Због тога је, средњорочно и дугорочно, потребно да се **ово начело примењује постепено** што доприноси примени принципа „једна услуга-једна цена“. У складу са прописаним начелима Закона о комуналним делатностима⁷ у посматраном средњорочном периоду се планира умањити разлика у висини тарифа међу потрошачима из категорије домаћинства и категорије привреда, постепеним смањењем распона према следећој динамици:

Табела број 11. Приказ временског интервала у којем ће се изједначити цене корисника комуналних услуга из категорије домаћинства и категорије правна лица

Врста комуналне услуге	Средњорочни временски интервал				
	2022.г.	2023.г.	2024.г.	2025.г.	2026.г.
Вода за пиће	1:1,71	1:1,47	1:1,26	1:1,08	1:1
Канализација и пречишћавање отпадних вода	1:1,71	1:1,47	1:1,26	1:1,08	1:1

⁷ Члан 25. Закона о комуналним делатностима („Сл.Гласник РС“, број 88/2011, 104/2016 и 95/2018).

Пројекција повећања полази од основице те адекватног процента увећања, узимајући у обзир раст цена инпута (првенствено се мисли на цену за електричну енергију) за претходне три године и законске одредбе о благовременом изједначавању цена, са једне стране, а са друге стране потребе обезбеђивања сопствених средстава за, како улагања у текуће одржавање система снабдевања пијаћом водом и одвођења отпадних вода, тако и за улагања у капиталне инвестиције.

Дакле, врши се корекција цене воде и цене одвођења и пречишћавања отпадних вода за категорију потрошача-домаћинства и буџетске установе, тако што се постојеће цене повећавају према следећој табели:

Табела број 12. Однос повећања цена пијаће воде без ПДВ-а и са ПДВ-ом за домаћинства у Бечеју и насељеним местима

Домаћинства у Бечеју	Цена у 2022	Цена у 2023	Цена у 2024	Цена у 2025	Цена у 2026
-вода	63,00	75,60	90,72	108,87	120,00
-канализација и пречишћавање	55,00	66,00	79,20	95,04	105,00
Укупно за 1м3:	118,00	141,60	169,92	203,91	225,00
Укупно за 25м3 (блок тарифа)	189,00	226,80	272,16	326,61	360,00
-фиксна накнада	100,00	110,00	120,00	130,00	140,00
Домаћинства у насељеним местима	Цена у 2022	Цена у 2023	Цена у 2024	Цена у 2025	Цена у 2026
-техничка вода	39,00	46,80	56,16	76,16	83,78
Буџетске установе	Цена у 2022	Цена у 2023	Цена у 2024	Цена у 2025	Цена у 2026
-вода	75,00	86,25	99,19	109,11	120,00
-канализација и пречишћавање	60,00	72,00	86,40	95,04	105,00
Укупно за 1м3:	135,00	158,25	185,59	204,15	225,00
-фиксна накнада	100,00	110,00	120,00	130,00	140,00
-фиксна накнада	1.000,00	1.100,00	1.200,00	1.300,00	1.400,00
Привреда	Цена у 2022	Цена у 2023	Цена у 2024	Цена у 2025	Цена у 2026
-вода	107,27	110,49	113,81	117,23	120,00
-канализација и пречишћавање	93,86	96,68	99,58	102,57	105,00
Укупно за 1м3:	201,13	207,17	213,39	219,80	225,00
-фиксна накнада	100,00	110,00	120,00	130,00	140,00
-фиксна накнада	1.000,00	1.100,00	1.200,00	1.300,00	1.400,00
-фиксна накнада	2.000,00	2.100,00	2.200,00	2.300,00	2.400,00

6.4. Границе приступачности просечног рачуна у односу на реалну куповну моћ становништва

Политика цена, поред уважавања законске регулативе и потребе примене принципа „једна услуга – једна цена“ мора да буде усаглашена и са реалном куповном моћи становништва. Границе приступачности цена које грађани реално могу да поднесу један су од битних корективних елемената цена те их треба на што прецизнији начин и квантификовати. Када се говори о приступачности, Јединствена методологија за одређивање цена комуналних услуга⁸ предлаже максималне границе оптерећења породичног домаћинства у следећим релативним износима:

- вода за пиће – просечни месечни рачун за воду највише до 3% просечне нето зараде у општини;
- канализација – просечни месечни рачун за канализацију до 2% просечне нето зараде у општини.

С обзиром да је просечна месечна нето зарада у општини Бечеј, за јун текуће године, износила 63.370,00 динара⁹, у наставку се даје преглед пројектованих граница приступачности цена коју грађани плаћају у односу на њихову реалну куповну моћ, на средњи рок.

Табела број 13. Приказ граница приступачности цена комуналних услуга у односу на просечну нето зараду

Врста комуналне услуге	Основица	Краткорочно, до 2024. године	Средњорочно, до 2026. године
Вода за пиће	Остварена просечна нето зарада у општини Бечеј	1,19%	1,57%
Канализација и пречишћавање отпадних вода		1,13%	1,49%

⁸ Јединствена методологија за одређивање цена комуналних услуга, Стална коференција градова и општина, 2013.г

⁹ Податак преузет са сајта Републичког завода за статистику.

7. Пројекције прихода и расхода у периоду 2022-2026

Важна напомена на овом становишту је та да, иако је Предузеће основано од стране Скупштине општине Бечеј, се ипак ради о јавном предузећу које се **не финансира из буџетских средстава**, односно за пословање Предузећа користе се претежно сопствена финансијска средства.

Приходи из делатности рачунати су посебно за сваку годину средњорочног плана, према планираним инвестицијама и предвиђеним ценама за све категорије потрошача, као и на основу других планираних и очекиваних пословних активности.

Претпоставка за примену цена наших услуга у средњорочном периоду је следећа:

- у 2022. години планирамо примену цена на основу важеће одлуке о цени која је на снази од 01.05.2022. године,

- у периоду од 2023. године до 2025. године планирамо примену цена са корекцијом од 20% повећања за домаћинства односно од 15% повећања за буџетске установе док се цена за 1 м3 пијаће воде за правна лица не би мењала у циљу изједначавања датих цена. Са друге стране, промена висине фиксне накнаде, за категорију потрошача-домаћинства, зависиће од достигнутих граница приступачности просечног рачуна у односу на реалну куповну моћ становништва,

- док за 2026. годину планира повећање цена за све категорије потрошача, од 10%, са циљем улагања средстава за финансирање значајнијих капиталних пројеката.

Преостали приходи као што су: оприходована амортизација од субвенционисања инвестиција од стране оснивача, финансијски приходи и ванредни приходи планирани су на основу анализе искуствених и очекиваних показатеља.

Расходи пословања се планирају на годишњем нивоу, посебно за сваку годину средњорочног плана. Расходи се планирају на основу очекиваних утрошача (горива, мазива, гума, резервних делова и осталог материјала и енергије) и цена инпута које важе у време израде средњорочног плана, затим процене трошкова услуга потребних за текуће одржавање опреме и обављање делатности, нематеријалних и осталих трошкова, као и планираних посебних трошкова који су под ограничењем и чије промене нису предвиђене у времену израде средњорочног плана (као што су зараде, лична примања, средства по уговору, средства за посебне намене). Поред тога, због ризика од нестабилности на тржишту нафте и електричне енергије, неопходно је прогнозирати веће осцилације датих цена те повећање трошкова горива и трошкова електричне енергије. Набавка резервних делова, гума, нафтних деривата и осталог материјала и инвестиција обављаће се према потребама предузећа, у складу са Законом о јавним набавкама. Трошкови амортизације ће, током средњорочног периода, имати спорију динамику раста, односно планира се да ће више бити константни због спровођења активности ванбилансне евиденције. Поред тога, као и увек до сада, спроводиће се мере максималне штедње и смањивања свих видова трошкова који нису у функцији извршавања регистрованих делатности Предузећа и пословних активности.

Предузеће планира да у средњорочном периоду оствари позитиван финансијски резултат. Након плаћања пореза на добитак, Предузеће ће остварити нето добитак који ће се расподелити у складу са законским одредбама и одлуком Оснивача.

Табела број 14. Приказ средњорочног финансијског плана и резултата пословања јавног предузећа „Водоканал“ Бечеј, у 000 динара

ПРИХОДИ/РАСХОДИ У 000 ДИНАРА	2022	2023	2024	2025	2026	индекс 2026/2022
УКУПНИ ПРИХОДИ ИЗ ПОСЛОВАЊА	183.502	190.370	198.681	204.463	213.556	1,17
Пословни приходи	177.292	182.040	189.716	196.110	203.572	1,15
1. Приходи од продаје	164.574	165.040	169.716	173.110	176.572	1,07
Продаја воде	140.602	141.369	141.613	144.445	147.333	1,05
Услуге одвођења и пречишћавања отпадних вода	23.972	23.671	28.103	28.665	29.239	1,22
Друге услуге (некомуналне делатности)	0	0	0	0	0	0,00
2. Приходи од активирања учинака и робе	12.718	17.000	20.000	23.000	27.000	2,13
3. Повећање вредности залиха учинака	0	0	0	0	0	0,00
4. Смањење вредности залиха учинака	0	0	0	0	0	0,00
5. Остали пословни приходи	0	0	0	0	0	0,00
Финансијски приходи	4.806	6.760	6.895	7.033	7.174	1,50
1. Приходи од камата	4.804	6.758	6.893	7.031	7.172	1,50
2. Остали финансијски приходи	2	2	2	2	2	1,00
Остали (ванредни) приходи	1.404	1.570	2.070	1.320	2.820	2,01
1. Наплаћена раније отписана потраживања	0	500	750	1000	1500	0,00
2. Остали ванредни приходи	1.404	1.070	1.320	320	1.320	0,94
УКУПНИ РАСХОДИ ИЗ ПОСЛОВАЊА	176.378	182.380	189.807	197.080	204.855	1,17
Пословни расходи	175.038	178.061	185.644	192.871	200.574	1,15
1. Набавна вредност продате робе	0	0	0	0	0	0,00
2. Трошкови материјала	11.976	12.216	12.482	12.754	13.041	1,09
3. Гориво и енергија	33.944	34.921	36.929	39.025	41.160	1,21
Електрична енергија	28.169	29.014	30.884	31.781	33.705	1,20
Гориво и мазива	4.867	4.964	5.064	6.165	6.268	1,29
Остали енергенти	908	943	981	1.079	1.187	1,31
Резервни делови	338	346	374	404	444	1,31
Остали трошкови материјала	11.638	11.870	12.108	12.350	12.597	1,08
4. Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	83.484	83.129	85.487	87.914	90.417	1,08
Зараде и накнаде зарада (брutto 1)	61.895	64.370	66.302	68.290	70.340	1,14
Порези и доприноси на зараде и накнаде зарада на терет послодавца	9.996	10.396	10.708	11.029	11.360	1,14
Трошкови накнада физичким лицима по основу уговора (брutto)	0	0	0	0	0	0,00
Трошкови накнада члановима управног и надзорног одбора (брutto)	1.594	1.547	1.547	1.547	1.547	0,97
Остали лични расходи и накнаде	9.999	6.816	6.930	7.048	7.170	0,72
5. Трошкови амортизације и резервисања	23.164	23.522	23.293	23.066	22.841	0,99
6. Производне услуге	9.320	11.632	14.114	16.823	20.574	2,21
7. Непроизводне услуге	13.150	12.641	13.339	13.289	12.541	0,95

*СРЕДЊОРОЧНИ ПЛАН ПОСЛОВНЕ СТРАТЕГИЈЕ И РАЗВОЈА
ЈАВНОГ ПРЕДУЗЕЋА „ВОДОКАНАЛ“ БЕЧЕЈ ЗА ПЕРИОД 2022-2026*

8. Други пословни расходи	0	0	0	0	0	0,00
Финансијски расходи	200	508	308	308	308	1,54
1. Расходи камата	196	497	298	298	298	1,52
2. Остали финансисјки расходи	4	11	10	10	10	2,50
Остали (ванредни) расходи	1.140	3.811	3.855	3.901	3.973	3,49
1. Отпис ненаплативих потраживања	0	3.461	3.530	3.601	3.673	0,00
2. Остали ванредни расходи	1.140	350	325	300	300	0,26
БРУТО ДОБИТ	7.124	7.990	8.874	7.383	8.711	1,22
БРУТО ГУБИТАК	0	0	0	0	0	0,00

8. Оквирни план инвестиција и инвестициона политика

Ради задржавања и побољшања постојећег нивоа производње воде и услуга одвођења и пречишћавања отпадних вода у планираном периоду, потребно је улагати у одржавање и у нове објекте водоснабдевања и канализације, како би омогућили вршење основних делатности, достизање постављених циљева и повећање броја корисника, пре свега корисника услуга одвођења и пречишћавања отпадних вода. Процењене вредности инвестиција су дати у динарима по средњем курсу НБС у периоду израде овог плана (1€ = 117,5 РСД).

При реализацији инвестиционог плана приоритети су улагања, која ће обезбедити унапређење вршења основне делатности, као што су:

- функционалност опреме и објеката,
- аутоматизација технолошких процеса,
- повећање бунарских капацитета на потребан ниво,
- смањење губитака у водоводној мрежи,
- повећање прецизности мерења потрошене воде,
- замена застарелих делова система водоснабдевања,
- проширење система канализације отпадних вода,
- повећање броја корисника услуга одвођења и пречишћавања отпадних вода,
- повећање капацитета и ефикасности за извођење радова у области комуналне хидротехнике.

При изради плана инвестиционих улагања у опрему и објекте у обзир су узете могућности финансирања из сопствених средстава, као и из буџета општине, Аутономне Покрајине Војводине, надлежних министарства Републике Србије, Фонда за заштиту животне средине и кредитних линија (EBRD, KFW). Постоји могућност конкурисања за финансијска средства и код фондова ЕУ за прекограничну сарадњу (ИПА пројекти).

8.1. Структура потребних капиталних улагања и оквирна процена вредности ових улагања

Потребна финансијска средства за реализацију плана капиталних инвестиција средњорочног развоја према постављеним циљевима по техничким целинама су приказани табеларно у наставку овог поглавља.

Табела број 15. Преглед капиталних улагања за период од 2022. до 2026. године

Редни број	Назив инвестиције	Инвестициона вредност без ПДВ-а (РСД)
	<u>А. Водоснабдевање</u>	
1	Бушење, опремање и повезивање бунара Б-0/3 и Б-0/4 у Бечеју	26.000.000

2	Изградња дистрибутивне водоводне мреже у деловима Бечеја, где још ита не постоји (ул. Браће Чиплића, Новобечејски пут, Камп насеље)	20.000.000
3	Замена електромоторних вентила у пумпној станици на фабрици воде у Бечеју	24.000.000
4	Замена дотрајалих подземних високонапонских каблова на водозахвату у Бечеју	15.000.000
5	Замена застареле водоводне мреже у Бачком Петровом Селу	65.000.000
6	Замена застареле водоводне мреже у Бачком Градишту	30.000.000
7	Замена застареле водоводне мреже у Милешеву	10.000.000
8	Замена застареле водоводне мреже у Бечеју	200.000.000
9	Ревитализација бунара	12.000.000
10	Замена крова на пумпној станици на фабрици воде у Бечеју	2.000.000
<u>Б. Одвођење и пречишћавање отпадних вода</u>		
11	Изградња канализације отпадних вода са црпним станицама у Малом рити (Мала босна) у Бечеју	150.000.000
12	Изградња канализације отпадних вода у деловима ул. С. Стејића, И. Ђирића, Браће Тице, М. Бугарског, Танчић М., Републиканске, Ђ. Ускоковића, Пеце Ф., У. Предића, Ударничка и Зилахи Л. у Бечеју	50.000.000
13	Изградња канализације отпадних вода у Индустриској зони у Бечеју - II фаза	16.000.000
<u>В. Одвођење атмосферских вода</u>		
14	Изградња канализације атмосферских вода у ул. Раде Станишића у Бечеју	5.000.000
15	Изградња канализације атмосферских вода у ул. Хове Фриђеша у Бечеју	3.000.000
Укупно инвестиције		628.000.000

Капитална улагања за период 2022-2026 године се пре свега односе на изградњу бунарских капацитета, како би задржали и унапредили ниво постојећих капацитета изворишта. Инвестиције у изворишта су апсолутни приоритет предузећа, како би се избегла ситуација да у шпцевима потрошње у летњем периоду дође до принудног смањивања притиска у водоводној мрежи.

У области водоснабдевања предвиђа се и замена дотрајалих водовода у насељеним местима, који су недовољног пречника, као и изградња нове водоводне мреже у деловима улица где иста не постоји.

У области одвођења и пречишћавања отпадних вода потребно је проширити канализациону мрежу, како би ова услуга била доступна за што више корисника. У планском периоду од 5 година предвиђа се изградња додатних 20 км канализационе мреже, што би покривеност Бечеја канализацијом отпадних вода повећао на око 70%.

Изградња атмосферске канализације се предвиђа у улицама, где сада иста не постоји а проузрокује велике проблеме током већих падавина.

8.2. Инвестиције у нова возила, механизацију и опрему у функцији побољшања вршења делатности

Потребна финансијска средства за реализацију плана инвестиција у опрему, возила и механизацију за потребе средњорочног развоја према постављеним циљевима су приказани табеларно у наставку овог поглавља. Предвиђа се примена савремених и високо аутоматизованих решења за побољшање вршења основне делатности предузећа.

Табела број 16. Преглед набавке нових возила, механизације, опреме и софтвера у периоду од 2022. године до 2026. године

Редни број	Назив инвестиционог улагања	Инвестициона вредност без ПДВ-а (РСД)
<u>А. Опрема и софтвери</u>		
1	Уградња фреквентних регулатора за бунаре	6.000.000
2	Бунарске пумпе	2.000.000
3	Изградња сопствене бежичне мреже за комуникацију са бунарима (управљање, надзор за праћење хидрауличких параметара, видео надзор и алармни системи)	12.000.000
4	Уградња индуктивних мерача протока на бунаре	2.000.000
5	Опрема са софтвером за даљинско читавање водомера	3.000.000
6	РФ вентили за прикључке на даљинско управљање	2.000.000
7	Софтвер и ГПС апарат за прикупљање података са терена за потребе ГИС-а	1.000.000
8	Опрема за проналажење губитака у водоводној мрежи	1.000.000
<u>Б. Возила и механизација</u>		
9	Специјално возило за одржавање канализације - каналџет	24.000.000
10	Комбинована машина - Ровокопач-утоваривач	8.000.000
11	Путничко возило	2.000.000
12	Теретно - доставно возило	2.000.000
13	Теренско возило	3.000.000
14	Специјално возило са цистерном за пијаћу воду	9.000.000
УКУПНО:		77.000.000

Нова опрема и софтвери који се планирају набавити у планском периоду се односе на аутоматизацију рада, даљинског надзора и управљања уређаја за производњу пијаће воде и

пречишћавања отпадних вода. Предвиђају се и софтвери за евиденцију јавне инфраструктуре, корисника и повезивање истих са базама података. Опрему за проналежење губитака и за читавање водомера, потребно је набавити ради, рационалнијег пословања смањивања грешака у раду и ефикаснијег пословања.

Механизацију и возила потребно је набавити ради јачања службе одржавања, како би се избегла ситуација да радници не могу ефикасно и благовремено да отклањају хаварије на терену. Набавком горе наведене механизације би се могао повећати и обим вршења услуга трећим лицима у области изградње унутрашњих инсталација бодовода, хидрантских водова и канализације.

9. Мере за реализацију средњорочног плана

9.1. Мере предвиђене годишњим програмом пословања за 2022. годину

Програмом пословања за 2022. годину постављене су базне смернице и правци развоја јавног предузећа „Водоканал“ Бечеј, на средњи односно дуги рок. Предвиђене активности инвестиционим планом за 2022. годину представљају приоритетна улагања која ће обезбедити вршење основне делатности.

Предузеће је годинама концепт развоја спроводило искључиво на оперативним решењима којима су се захтеви грађанства и привреде Бечеја и грађанства из насељених места решавали од случаја до случаја. И као последицу, која је наслеђена, имамо да је значајан део постојеће имовине, поред финансирања из буџета општине Бечеј, финансиран и путем самодоприноса. Нажалост, не постоји ниједан оперативни запис којим би се могло извести стварно улагање према пореклу средстава у јавном предузећу. На основу историјских података о имовини и капиталу као и теренским увидом у стање капацитета који су дати на управљање јавном предузећу, као основни закључак намеће се да се у јавном предузећу није значајно инвестиционо улагало осим започетих активности за текуће решавање „уских грла“ у водоснабдевању. Пословни, привредни и законодавни амбијент су често вршили негативан утицај на политику развоја и то посебно са становишта додељивања инвестиционих средстава. Иако су она постојала, њиховом висином се нису могла ни завршити а камоли започети нова инвестициона улагања. То нас наводи да, поред основне улоге, јавно предузећа мора да спроведе своју започету активност те да у наредним плановима, кроз дугорочни концепт, дефинише сопствену стратегију развоја. На овај начин, поставља се **нова визија пословања јавног предузећа. У том погледу, може се рећи да је **дугорочни концепт развоја јавног предузећа започет 2015. године** када је за инвестициона улагања, 5 пројеката, одобрено 91.661.000,00 динара.¹⁰ Генерално, за период од 2015. године до 2021. године у буџету општине Бечеј је обезбеђено 352.298 хиљада динара за 27 капиталних инвестиција. Од обезбеђених средстава, Предузеће је реализовало 297.077 хиљада динара кроз уговоре о јавним набавкама при чему је 130.057 хиљада динара (44%) уложено у водоводну мрежу, 97.887 хиљада динара (33%) уложено у канализациону мрежу односно 69.133 хиљада динара (23%) у набавку опреме. Оваква динамика реализације средњорочног инвестиционог плана допринела је остварењу од 85% планираног износа а што је полазна основа у постављању инвестиционог плана за наредни период, са становишта инвестиционо-капиталног развоја система водоснабдевања у општини Бечеј.**

9.2. Циљане вредности и оквири за реализацију на средњи рок

Средњорочни план стратегије и развоја јавног предузећа „Водоканал“ Бечеј је стратешки документ који се, с обзиром на низ фактора који могу утицати на његову реализацију, мора периодично ревидирати. Дугогодишње смернице и правци развоја планирани су на основу

¹⁰ Одлука о четвртом ребалансу буџета општине Бечеј за 2015. годину, бр. I 011-114/2015 дана 26.10.2015. године.

поставки из Програма пословања за 2022. годину, али сама реализација развоја у многоме ће зависити од расположивих финансијских средстава. Средства са којима Предузеће тренутно располаже на основу важећих цена пијаће и отпадне воде и услуга, свакако нису довољна за наведени развој. Зато ће у великој мери реализација планске политике цена утицати на степен реализације Средњорочног плана стратегије и развоја јавног предузећа „Водоканал“ Бечеј. Генерално посматрано, **достизање дефинисаних циљева захтева да се, уз адекватан законодавни и институционални оквир, на одговарајући начин спроводе следеће основне мере – функције¹¹:**

- планирање и спровођење планова;
- припрема и реализација инвестиција;
- обезбеђење средстава и капацитета;
- одржавање објеката и система;
- надзор и контрола;
- остале мере (функције).

Директор ЈП „Водоканал“ Бечеј

Зоран Грбић, дипл.инж. пољ.

¹¹ Стратегија управљања водама на територији Републике Србије, Влада Републике Србије, Министарство пољопривреде и заштите животне средине, страна 211.